

**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I
POŠTANSKU DJELATNOST**

**PLAN RADA
ZA 2024. GODINU**

Podgorica, septembar 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. PLAN AKTIVNOSTI	7
2.1. NORMATIVNI DIO	7
2.1.1. NORMATIVNI DIO - elektronske komunikacije	7
A. Propisi i akta koje je donijela Agencija	8
B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koja su donijela ministarstva	11
C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore	13
2.1.2. NORMATIVNI DIO – poštanske usluge	14
A. Propisi i akta koje je donijela Agencija	15
B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijelo Ministarstvo	15
C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore	16
2.1.3. NORMATIVNI DIO – podzakonska akta koje je Agencija donijela na osnovu ostalih zakona sa kojima je dužna da uskladi svoje poslovanje	16
2.2. TEKUĆE AKTIVNOSTI	19
A. Vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije	20
B. Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija	23
C. Vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora	26
D. Univerzalni servis	27
E. Upravljanje radio frekvencijskim spektrom	28
F. Upravljanje numeracijom i adresiranjem	34
G. Prava i zaštita interesa korisnika	35
H. Planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture	40
I. Zaštita elektronskih komunikacija	40
J. Vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti	41
K. Realizacija mjera iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 - 2026	42
L. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti	42
M. Realizacija mjera iz drugih strategija i akcionih planova u čiju realizaciju je Agencija uključena	42
N. Aktivnosti Agencije u cilju postupanja po drugim zakonima	43
2.3. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA O TRŽIŠTIMA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI	44
A. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na godišnjem nivou	44
B. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na polugodišnjem nivou	49
C. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na kvartalnom nivou	51
D. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na mjesečnom nivou	52
E. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju po potrebi	53
F. Planovi, iskazi i izvještaji koji se pripremaju u skladu sa drugim zakonima	54
2.4. SARADNJA SA INSTITUCIJAMA U CRNOJ GORI I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA	58
A. Saradnja sa državnim organima i institucijama u Crnoj Gori	58
B. Saradnja sa međunarodnim institucijama	60
C. Organizacija međunarodnih skupova i radionica	62

2.5.	MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE	64
A.	Razvoj i održavanje materijalno-tehničkih kapaciteta	64
B.	Stručno usavršavanje zaposlenih	65
3.	IZVRŠENJE PLANA RADA	67

1. UVOD

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) je nezavisni regulatorni organ koji u vršenju javnih ovlaštenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti obavlja regulatorne i druge poslove utvrđene zakonom i u obavljanju ovih poslova ne smije primati ni tražiti uputstva od državnih i drugih organa i organizacija ili drugih lica.

Polazne osnove za izradu Plana rada Agencije za 2024. godinu predstavljaju: Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), Zakon o poštanskim uslugama ("Sl. list CG", br. 57/11, 55/16 i 55/18), Zakon o elektronskim medijima ("Sl. list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i Zakon o digitalnoj radio-difuziji ("Sl. list CG", br. 34/11 i 31/12) i Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine ("Sl. list CG", br. 1/22).

Članom 14 Zakona o elektronskim komunikacijama propisane su nadležnosti Savjeta Agencije i istim je u stavu 1 tačka 4 propisano da Savjet Agencije donosi Plan rada sa Finansijskim planom Agencije.

Zakonom o elektronskim komunikacijama, u članu 11 su utvrđene nadležnosti Agencije i to da: donosi propise na osnovu ovlaštenja utvrđenih ovim zakonom, donosi plan adresiranja i plan numeracije i kontroliše njihovu primjenu, priprema predlog Plana namjene radio-frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu, donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu, priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada Crne Gore i Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma na osnovu ovog zakona, vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra, preduzima mjere radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima, vrši koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa organima i/ili organizacijama drugih država, te administracijama susjednih država, podstiče racionalno korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture u skladu sa ovim zakonom, sprovodi postupke dodjele ograničenih resursa na nediskriminatornim osnovama, izdaje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa, vodi i održava registre i baze podataka u skladu sa ovim zakonom, utvrđuje visinu naknada koje Agenciji plaćaju fizička i pravna lica na način utvrđen ovim zakonom, rješava po žalbama korisnika, razmatra inicijative i utvrđuje postupak zaštite interesa i prava korisnika, rješava sporove na tržištu elektronskih komunikacija, prati razvoj Univerzalnog servisa, upravlja prikupljanjem naknada za finansiranje Univerzalnog servisa i određuje operatora Univerzalnog servisa, redovno objavljuje podatke o pokazateljima razvoja tržišta u skladu sa ovim zakonom, sprovodi analizu relevantnih tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom

tržišnom snagom i preduzima regulatorne mjere za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, vrši stručni nadzor nad radom operatora u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, vrši stručni nadzor nad izvršavanjem obaveza operatora u vanrednim situacijama, saraduje sa regulatornim organima drugih država, a u okviru svojih nadležnosti učestvuje i u radu upravnih i radnih tijela nadležnih Evropskih i međunarodnih organizacija i institucija u oblasti elektronskih komunikacija, ispituje tržište i javno mnjenje i sprovodi otvorene konsultacije u skladu sa ovim zakonom, obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Zakonom o poštanskim uslugama se uređuju uslovi i način obavljanja univerzalne poštanske usluge i drugih poštanskih usluga, ovlašćenja regulatornog organa za poštansku djelatnost, kao i druga pitanja u vezi sa poštanskom djelatnošću. Nadležnosti Agencije po ovom zakonu su: izdavanje i oduzimanje posebne licence i licence za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga, davanje saglasnosti na opšte uslove za obavljanje univerzalne poštanske usluge, utvrđivanje postupka i kriterijuma za izbor univerzalnog poštanskog operatora, izdavanje izvoda iz registra operatorima komercijalne poštanske usluge, brisanje poštanskih operatora iz registra u slučajevima koji su predviđeni Zakonom, vođenje registra poštanskih operatora i objavljivanje izvoda iz registra na internet stranici Agencije, vršenje izbora operatora univerzalne poštanske usluge po sprovedenom postupku na osnovu javnog poziva, verifikovanje obračuna neto troškova univerzalne poštanske usluge, utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje posebne licence i licence za obavljanje poštanskih usluga, davanje saglasnosti na uslove i cijene pristupa mreži univerzalnog poštanskog operatora, davanje saglasnosti na ugovor o pristupu mreži između univerzalnog poštanskog operatora i drugih operatora, rješavanje sporova između operatora u vezi sa pristupom mreži univerzalnog poštanskog operatora, odlučivanje po prigovorima korisnika poštanskih usluga, utvrđivanje kriterijuma za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge i davanje saglasnosti Agencije na te cijene, pripremanje stručnih osnova za izradu propisa koje donosi Ministarstvo, utvrđivanje načina vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, vršenje stručnog nadzora nad radom poštanskih operatora, davanje stručnih mišljenja za primjenu ovog Zakona, saradnja sa organima i tijelima Svjetskog poštanskog saveza i Evropske Unije, saradnja sa regulatornim organima država članica Evropske Unije i drugih država, učešće u radu upravnih i radnih tijela nadležnih evropskih i međunarodnih organizacija i institucija na području poštanskih usluga, praćenje primjene cijena poštanskih usluga, praćenje stanja i razvoja tržišta poštanskih usluga i preduzimanje mjera za obezbjeđivanje konkurentnosti na tržištu poštanskih usluga.

Shodno odredbama Zakona o elektronskim medijima, Agencija je obavezna da na zahtjev Agencije za elektronske medije, prije raspisivanja javnog konkursa za dodjelu prava na emitovanje, u slučaju kada pravno ili fizičko lice namjerava da emituje program posredstvom

radio-frekvencija koje su Planom raspodjele radio-frekvencija predviđene za analognu radio-difuziju ili u slučaju kada namjerava da ostvari pravo pristupa multipleksu za digitalnu zemaljsku radio-difuziju, dostavi podatke o raspoloživosti tih radio-frekvencija ili slobodnih resursa unutar multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije namijenjenih za emitovanje audiovizuelnih medijskih usluga.

Shodno odredbama Zakona o digitalnoj radio-difuziji, Agencija zajedno sa organima državne uprave nadležnim za poslove elektronskih komunikacija i poslove elektronskih medija i regulatornim organom za elektronske medije, vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se uređuje oblast elektronskih komunikacija i oblast elektronskih medija.

Shodno Zakonu o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine, Agencija je nadležna da rješava sporove u vezi primjene ovog zakona kao nezavisni regulatorni organ nadležan za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost u skladu sa zakonom.

Plan rada Agencije obuhvata i obaveze Agencije koje proizilaze iz:

- Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026;
- Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026. godine;
- Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori;
- Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024;
- Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019 – 2024;
- Akcionog plana Nacionalnog programa zaštite potrošača.

Plan rada Agencije je takođe usklađen sa obavezama Agencije koje proizilaze iz drugih zakona: Zakon o inspeksijskom nadzoru, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o radu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o računovodstvu, Zakon o reviziji, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakon o državnoj upravi, Zakon o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakon o sprečavanju korupcije, Zakon o zaštiti ličnih podataka, Zakon o elektronskoj upravi, Zakon o slobodnom pristupu informacijama, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakona o zaštiti lica i imovine, Zakon o spriječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, Zakon o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga, Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe i drugi, kao i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njih.

2. PLAN AKTIVNOSTI

2.1. NORMATIVNI DIO

2.1.1. NORMATIVNI DIO - elektronske komunikacije

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisano je koje akte u skladu sa zakonom donosi Agencija, kao i stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada Crne Gore i nadležna ministarstva na osnovu ovog zakona. Agencija je u periodu od stupanja na snagu ovog zakona i izmjena i dopuna istog usvojila podzakonska akta za čije je donošenje nadležna prema odredbama tog zakona. Agencija je takođe pripremila i stručne osnove za podzakonska akta koje su donijeli Vlada Crne Gore i nadležna ministarstva na osnovu ovog zakona.

Imajući u vidu da je u 2018. godini usvojen Evropski zakonik elektronskih komunikacija - Direktiva EU 2018/1972 planirano je usklađivanje Zakona o elektronskim komunikacijama sa navedenom direktivom. U aprilu 2022. godine Ministarstvo ekonomskog razvoja se obratilo Agenciji da imenuje svoje predstavnike u radnu grupu za izradu nacrtu zakona o elektronskim komunikacijama. Usklađivanje će se vršiti sa Direktivom EU 2018/1972, sa Zakonom o državnoj upravi i dijelom Direktive 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina. Agencija je imenovala svoje predstavnike u radnoj grupi.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma je Rješenjem 002-350-/22-13118/1 od 14.11.2022. godine imenovalo radnu grupu. Rješenjem je utvrđeno da je zadatak radne grupe da postojeći regulatorni okvir uskladi osim sa gore navedenim direktivama i sa Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 78/18, 70/21 i 52/22). Planirano je da ovaj zakon bude usvojen u IV kvartalu 2023. godine.

Na početku rada radne grupe uočeno je da je Zakon o državnoj upravi limitirajući faktor sa stanovišta usaglašavanja sa Direktivom EU 2018/1972 iz razloga što sadrži odredbe o pravnom položaju, odgovornosti državnih agencija koje su suprotne odredbama Direktive, a koje odredbe imaju za cilj da obezbijede nezavisnost Agencije kao nezavisnog regulatornog tijela. Takođe je uočeno da je i Zakon o zaradama u javnom sektoru limitirajući jer je suprotan Direktivi EU 2018/1972 koja propisuje da nezavisna regulatorna tijela nezavisno-samostalno moraju upravljati svojim finansijama i budžetom kao i ljudskim resursima. U tom smislu je postignuta saglasnost na nivou radne grupe kao i sa resornim ministarstvom Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma da se uputi dopis Vladi kako bi se otklonile ove prepreke u cilju punog transponovanja Direktive. Imajući u vidu dinamiku u 2023. godini, gotovo je izvjesno da zakon ne može biti završen do kraja 2023. godine i da će biti neophodno nastaviti rad na istom i u 2024. godini.

U toku 2024. godine Agencija će, u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom, regulativom i pravnom tekovinom Evropske unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su donijeti na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama iz 2013. godine ili donijeti nova odgovarajuća akta nakon usvajanja novog Zakona o elektronskim komunikacijama.

A. Propisi i akta koje je donijela Agencija

- 1. Uputstvo o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 33 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 2. Odluka o obliku i sadržaju obrasca prijave koja se podnosi prije početka, prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 46 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 3. Odluka o obliku i sadržaju obrasca potvrde o upisu u registar operatora (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 47 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 4. Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 5. Forma odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i rješenja o utvrđivanju tehničkih i operativnih uslova za korišćenje odobrenih radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: čl. 113 i 114 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 6. Odluka o visini jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje, izmjenu ili dopunu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 7. Odluka o visini jednokratne naknade za obradu zahtjeva za izdavanje, izmjenu ili dopunu odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 131 Zakona o elektronskim komunikacijama
- 8. Forma odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: čl. 132 i 133 Zakona o elektronskim komunikacijama

9. **Pravilnik o kriterijumima za ocjenu opravdanosti zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem Univerzalnog sevisa ("Sl. list CG", br. 56/13)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
10. **Pravilnik o obrascu tehničkog rješenja korišćenja radio-frekvencija ("Sl. list CG", br. 5/21)**
Pravni osnov: član 101 Zakona o elektronskim komunikacijama
11. **Obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 131 Zakona o elektronskim komunikacijama
12. **Odluka o obliku i sadržaju legitimacije nadzornika za elektronske komunikacije ("Sl. list CG", br. 47/13)**
Pravni osnov: član 188 Zakona o elektronskim komunikacijama
13. **Pravilnik o načinu prijavljivanja radio-frekvencija koje se mogu koristiti bez odobrenja čije se korišćenje obavezno prijavljuje ("Sl. list CG", br. 55/20)**
Pravni osnov: član 99 Zakona o elektronskim komunikacijama
14. **Pravilnik o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 12/14 i 101/20)**
Pravni osnov: član 92 Zakona o elektronskim komunikacijama
15. **Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra operatora, registra dodijeljenih radio-frekvencija, registra dodijeljenih brojeva i adresa i registra elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl. list CG", br. 27/14)**
Pravni osnov: član 29 Zakona o elektronskim komunikacijama
16. **Pravilnik o vrsti, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje ("Sl. list CG", br. 48/18)**
Pravni osnov: član 55 Zakona o elektronskim komunikacijama
17. **Pravilnik o pristupu i interkonekciji ("Sl. list CG", br. 24/14)**
Pravni osnov: čl. 56 i 57 Zakona o elektronskim komunikacijama
18. **Plan numeracije ("Sl. list CG", br. 21/14, 12/17 i 9/22)**
Pravni osnov: član 129 Zakona o elektronskim komunikacijama
19. **Plan adresiranja ("Sl. list CG", br. 21/14)**
Pravni osnov: član 129 Zakona o elektronskim komunikacijama
20. **Pravilnik o prenosivosti brojeva ("Sl. list CG", br. 28/14)**
Pravni osnov: čl. 139 i 141 Zakona o elektronskim komunikacijama

21. **Odluka o utvrđivanju visine jednokratne naknade za uslugu prenosivosti broja i načinu raspodjele (objavljeno na sajtu Agencije www.ekip.me)**
Pravni osnov: član 140 Zakona o elektronskim komunikacijama
22. **Odluka o uslovima za ostvarivanje javnog pristupa podacima koje je Agencija prikupila od operatora ("Sl. list CG", br. 21/14)**
Pravni osnov: član 30 Zakona o elektronskim komunikacijama
23. **Pravilnik o amaterskim radiokomunikacijama ("Sl. list CG", br. 08/20)**
Pravni osnov: čl. 11 i 103 Zakona o elektronskim komunikacijama
24. **Planovi raspodjele radio-frekvencija**
Pravni osnov: čl. 11 i 98 Zakona o elektronskim komunikacijama
25. **Odluka o načinu informisanja o cijenama i uslovima pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 12/18)**
Pravni osnov: čl. 148, 149, 150, 151 i 152 Zakona o elektronskim komunikacijama
26. **Pravilnik o kvalitetu javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 02/18)**
Pravni osnov: član 155 Zakona o elektronskim komunikacijama
27. **Pravilnik o načinu procjene pristupačnosti cijena i posebnih paketa Univerzalnog servisa za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom ("Sl. list CG", br. 33/14 i 13/17)**
Pravni osnov: član 89 Zakona o elektronskim komunikacijama
28. **Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u objektima ("Sl. list CG", br. 41/15)**
Pravni osnov: član 41 Zakona o elektronskim komunikacijama
29. **Pravilnik o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl. list CG", br. 59/15 i 39/16)**
Pravni osnov: član 39 Zakona o elektronskim komunikacijama
30. **Pravilnik o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl. list CG", br. 52/14)**
Pravni osnov: član 54 Zakona o elektronskim komunikacijama
31. **Pravilnik o sprovođenju javnog konkursa i uslovima za određivanje operatora Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 45/14)**
Pravni osnov: član 86 Zakona o elektronskim komunikacijama

32. **Pravilnik o načinu i rokovima za sprovođenje mjera zaštite, sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga ("Sl. list CG", br. 41/15 i 81/16)**
Pravni osnov: čl. 168 i 169 Zakona o elektronskim komunikacijama
33. **Pravilnik o uslovima i načinu sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte ("Sl. list CG", br. 37/18)**
Pravni osnov: član 179 Zakona o elektronskim komunikacijama
34. **Pravilnik o načinu, uslovima i postupku određivanja pozivnog znaka i međunarodnog pomorskog radiokomunikacionog identifikacionog broja radio uređaje u pomorskim mobilnim radiokomunikacijama ("Sl. list CG", br. 24/14)**
Pravni osnov: član 176 stav 2 Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe
35. **Pravilnik o regulaciji cijena maloprodajnih elektronskih komunikacionih usluga koje se pružaju putem javnih fiksnih telefonskih mreža ("Sl. list CG", br. 32/14)**
Pravni osnov: član 78 Zakona o elektronskim komunikacijama
36. **Pravilnik o postupku izdavanja i postupku obnavljanja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu i načinu sprovođenja provjere dostupnosti usluge pristupa internetu na lokaciji na kojoj poreski obveznik obavlja djelatnost ("Sl. list CG", br. 72/20)**
Pravni osnov: član 20 Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga ("Sl. list CG", br. /19 i 73/19)
37. **Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisanje maloprodajne usluge roaminga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene**
Pravni osnov: Sporazum o snižavanju cijena usluga roaminga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana od 04.04.2019.
38. **Odluka o visini naknade i načinu isplate troškova u postupku rješavanja sporova pred Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost između mrežnog operatora i operatora javne elektronske komunikacione mreže ("Sl. list CG", br. 36/22)**
Pravni osnov: Član 7 stav 6 Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velike brzine

B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koja su donijela ministarstva

1. **Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija ("Sl. list CG", br. 16/14, 81/18,6/19 i 137/22)**
Pravni osnov: član 124 Zakona o elektronskim komunikacijama

2. **Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje brojeva i/ili adresa ("Sl. list CG", br. 13/14 i 30/22)**
Pravni osnov: član 138 Zakona o elektronskim komunikacijama
3. **Pravilnik o načinu korišćenja i načinu i uslovima dodjele brojeva iz numeričkog opsega „116“ ("Sl. list CG", br. 15/14)**
Pravni osnov: član 144 Zakona o elektronskim komunikacijama
4. **Pravilnik o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja ("Sl. list CG", br. 47/14, 50/14, 64/18, 66/19 i 119/22)**
Pravni osnov: član 99 Zakona o elektronskim komunikacijama
5. **Pravilnik o načinu registracije korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 13/14 i 60/16)**
Pravni osnov: član 174 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. **Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata ("Sl. list CG", br. 33/14)**
Pravni osnov: član 42 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. **Pravilnik o utvrđivanju brzine prenosa podataka za funkcionalan pristup internetu putem Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 46/14 i 80/18)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
8. **Pravilnik o vrstama povoljnosti i posebnim mjerama za pristup javnim elektronskim komunikacionim uslugama za lica sa invaliditetom ("Sl. list CG", br. 43/14 i 26/17)**
Pravni osnov: čl. 82 i 83 Zakona o elektronskim komunikacijama
9. **Pravilnik o utvrđivanju liste kategorije korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju usluga Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 52/14)**
Pravni osnov: član 89 Zakona o elektronskim komunikacijama
10. **Pravilnik o kvalitetu usluga Univerzalnog servisa ("Sl. list CG", br. 23/14)**
Pravni osnov: član 91 Zakona o elektronskim komunikacijama
11. **Pravilnik o jedinstvenom evropskom broju "112" za pozive u hitnim slučajevima ("Sl. list CG", br. 44/14)**
Pravni osnov: čl. 142 i 143 Zakona o elektronskim komunikacijama

12. **Pravilnik o obezbjeđivanju pristupa licima sa invaliditetom broju "112" i brojevima hitnih službi ("Sl. list CG", br. 42/14 i 34/17)**
Pravni osnov: član 143 Zakona o elektronskim komunikacijama
13. **Pravilnik o načinu i postupku registracije i upotrebe domena ispod Nacionalnog internet domena Crne Gore „.me“ ("Sl. list CG", br. 43/14)**
Pravni osnov: član 146 Zakona o elektronskim komunikacijama
14. **Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za presrijetanje komunikacija ("Sl. list CG", br. 58/14)**
Pravni osnov: član 180 Zakona o elektronskim komunikacijama
15. **Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za preuzimanje zadržanih podataka ("Sl. list CG", br. 54/15 i 59/16)**
Pravni osnov: član 181 Zakona o elektronskim komunikacijama
16. **Pravilnik o radio opremi („Službeni list Crne Gore" broj: 46/14 i 45/17)**
Pravni osnov: član 126 Zakona o elektronskim komunikacijama

C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore

1. **Odluka o cjenovniku naknade za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra ("Sl. list CG", br. 16/14)**
Pravni osnov: član 124 Zakona o elektronskim komunikacijama
2. **Odluka o planu namjene radio-frekvencijskog spektra ("Sl. list CG", br. 89/20 i 104/20)**
Pravni osnov: član 97 Zakona o elektronskim komunikacijama
Tokom 2024. godine Agencija će pripremiti i uputiti Vladi Crne Gore na usvajanje predlog izmjena i dopuna Plana namjene radio-frekvencijskog spektra (ili kompletno novi dokument ako bude neophodno) u cilju implementacije odluka Svjetske konferencije o radiokomunikacijama koja se održava krajem 2023. godine (WRC-23) u Ujedinjenim Arapskim Emiratima.
3. **Uredba o minimalnom skupu usluga koje obuhvata Univerzalni servis ("Sl. list CG", br. 46/14 i 72/20)**
Pravni osnov: član 82 Zakona o elektronskim komunikacijama

4. Uredba o sadržini Plana mjera za obezbjeđenje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje javnih elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama ("Sl. list CG", br. 50/14)
Pravni osnov: član 61 Zakona o elektronskim komunikacijama
5. Odluka o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija ("Sl. list CG", br. 50/14)
Pravni osnov: član 62 Zakona o elektronskim komunikacijama
6. Odluka o korišćenju nacionalnog internet domena Crne Gore „.me“ ("Sl. list CG", br. 50/14)
Pravni osnov: član 146 Zakona o elektronskim komunikacijama
7. Uredba o kategorijama podataka o elektronskim komunikacijama koji se zadržavaju ("Sl. list CG", br. 52/14)
Pravni osnov: čl. 181 i 182 Zakona o elektronskim komunikacijama

2.1.2. NORMATIVNI DIO – poštanske usluge

Zakonom o poštanskim uslugama propisano je koje akte u skladu sa zakonom donosi Agencija, kao i stručne osnove za izradu propisa koje donosi Ministarstvo na osnovu ovog zakona. Agencija je u prethodnom periodu usvojila podzakonska akta za čije je donošenje nadležna shodno Zakonu o poštanskim uslugama. Takođe su pripremljene i stručne osnove za podzakonska akta koje treba da donese nadležno ministarstvo na osnovu ovog zakona. U aprilu 2023 godine nadležno Ministarstvo je formiralo Radnu grupu za izradu Predloga Strategije razvoja poštanske djelatnosti za period 2024-2028. godine u čijem radu učestvuju i predstavnici Agencije. Na osnovu pomenute Strategije sačinice se Akcioni plan za njenu implementaciju za 2024 godinu u čijoj izradi će učestvovati i predstavnici Agencije.

Agencija će u toku 2024. godine, u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom, regulativom i pravnim tekovinama Evropske unije, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji su doneseni na osnovu Zakona o poštanskim uslugama.

A. Propisi i akta koje je donijela Agencija

- 1. Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje univerzalne poštanske usluge ("Sl. list CG", br. 29/17 i 114/20)**
Pravni osnov: član 72 Zakon o poštanskim uslugama
- 2. Pravilnik o postupku i kriterijumima za izbor univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list CG", br. 17/17)**
Pravni osnov: član 83 Zakona o poštanskim uslugama
- 3. Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list CG", br. 37/17, 8/19 75/20 i 45/23)**
Pravni osnov: član 97 Zakona o poštanskim uslugama
- 4. Pravilnik o kriterijumima za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge ("Sl. list CG", br. 19/12)**
Pravni osnov: član 15 Zakona o poštanskim uslugama
- 5. Pravilnik o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora ("Sl. list CG", br. 19/12)**
Pravni osnov: član 69 Zakona o poštanskim uslugama
- 6. Smjernice za analizu rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod učesnika na tržištu poštanskih usluga**
Pravni osnov: član 7 stav 3 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma

B. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijelo Ministarstvo

- 1. Pravilnik o visini jednokratne i godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga ("Sl. list CG", br. 57/12)**
Pravni osnov: član 81 Zakona o poštanskim uslugama
- 2. Pravilnik o nomenklaturi poštanskih usluga ("Sl. list CG", br. 81/17 i 137/22)**
Pravni osnov: član 64 Zakona o poštanskim uslugama
- 3. Pravilnik o načinu izdavanja i upotrebe poštanskih maraka ("Sl. list CG", br. 60/13)**
Pravni osnov: član 104 Zakona o poštanskim uslugama

4. Pravilnik o obavljanju poštanskih usluga ("Sl. list CG", br. 45/17)

Pravni osnov: član 21 Zakona o poštanskim uslugama

C. Stručne osnove za izradu propisa i akata koje je donijela Vlada Crne Gore

1. Uredba o pružanju poštanskih usluga i korišćenju poštanske mreže univerzalnog poštanskog operatora u slučaju vanrednih okolnosti ("Sl. list CG", br. 43/15)

Pravni osnov: član 62 stav 1 tačka 2 Zakona o poštanskim uslugama

2.1.3. NORMATIVNI DIO – podzakonska akta koje je Agencija donijela na osnovu ostalih zakona sa kojima je dužna da uskladi svoje poslovanje

Agencija će u toku 2024. godine, u slučaju potrebe usaglašavanja sa najboljom praksom i izmjenama relevantne zakonske odnosno podzakonske regulative u Crnoj Gori, izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koje je bila dužna da donese u cilju usklađivanja svoga rada sa zakonom.

1. Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ("Sl. list CG", br. 4/14)

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i član 120 Zakona o poštanskim uslugama

2. Pravilnik o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (prečišćen tekst) broj: 0901-2316/12-2016 od 02.11.2020. godine, sa izmjenama i dopunama

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i član 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

3. Pravilnik o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (prečišćen tekst), broj: 0901- 2296/19-2016 od 02.11.2020. godine, sa izmjenama i dopunama

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i član 45 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru

4. **Pravilnik o pravima, obavezama i naknadama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj: 0901-2297/1 od 18.04.2016. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Zakon o radu i Opšti kolektivni ugovor
5. **Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (prečišćen tekst), broj: 0901-1364/3 od 07.03.2011. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: Zakon o elektronskim komunikacijama i Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i druga odgovarajuća regulativa
6. **Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja sredstava reprezentacije, broj: 0901-4308/1 od 16.07.2021. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i član 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
7. **Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj: 0901-4309/1 od 16.07.2021. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 5 i 17 Uredbe i uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore
8. **Pravilnik o dodjeli sponzorstava, donacija i pomoći, broj: 0901-4310/1 od 16.07.2021. godine**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i član 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
9. **Odluka o varijabilnom dijelu zarade, broj 0902-5641/1 od 04.07.2017. godine, sa izmjenama i dopunama**
Pravni osnov: član 14 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 21 i 31 Zakona o zaradama u javnom sektoru
10. **Odluka o osnovnoj zaradi Predsjednika, članova Savjeta i Izvršnog direktora i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade broj 0901-326/1 od 20.01.2022. godine**
Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i član 45 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru
11. **Pravilnik o načinu raspolaganja i evidenciji poklona javnih funkcionera u Agenciji broj: 0901-2130/1 od 17.03.2022. godine**

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 16-19 Zakona o sprečavanju korupcije

12. Pravilnik o deponovanju novčanih sredstava Agencije broj 0901–3495/1 od 26.05.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama i član 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

13. Pravilnik o evidentiranju pokretne i nepokretne imovine i popisu imovine, potraživanja i obaveza u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4269/1 od 23.06.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, član 22 Zakona o računovodstvu, Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica i Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini

14. Pravilnik o obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4584/1 od 07.07.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, član 20 Zakona o računovodstvu, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Međunarodni računovodstveni standardi

15. Izjava o viziji Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–3845/1 od 06.06.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru

16. Izjava o misiji Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4268/1 od 23.06.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru

17. Etički kodeks zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj 0901–4108/1 od 16.06.2022. godine

Pravni osnov: član 10 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru

- 18. Odluka o uspostavljanju Knjige procedura poslovnih procesa u Agenciji, broj 0102-4465/1 od 04.07.2022. godine**
Pravni osnov: član 20 Zakona o elektronskim komunikacijama, člana 23 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Pravilnik o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru

- 19. Uputstvo za postupanje po prijavi i evidenciju prijava o ugrožavanju javnog interesa koje upućuju na korupciju unutar Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, kao i zaštitu identiteta lica koje je podnijelo prijavu, broj 0901-4600/1 od 07.07.2022. godine**
Pravni osnov: član 14 Zakona o elektronskim komunikacijama, član 16 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i čl. 44-70 Zakona o sprječavanju korupcije

- 20. Vodič za pristup informacijama u posjedu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj: 0901- 409/1 od 20.01.2022. godine**
Pravni osnov: član 11 stav 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama

- 21. Pravilnik o poslovnoj tajni službenih podataka u Agenciji, broj: 01- 1594/1 od 04.06.2009. godine**
Pravni osnov: Zakon o elektronskim komunikacijama i Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

- 22. Pravilnik o kućnom redu, broj: 0901- 1637/1 od 21.04.2010. godine**
Pravni osnov: Zakon o elektronskim komunikacijama i Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

2.2. TEKUĆE AKTIVNOSTI

Izvršavanje tekućih aktivnosti utvrđenih zakonima, podzakonskim aktima i drugim dokumentima koji regulišu oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti će se realizovati kroz: upis operatora u registar operatora, vođenje i održavanje registara i baza podataka, prikupljanje podataka o tržištu elektronskih komunikacija i tržištu poštanskih usluga, ispitivanje tržišta i javnog mnjenja, objavljivanje podataka o pokazateljima razvoja tržišta, rješavanje sporova na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, podsticanje racionalnog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture, sprovođenje analize relevantnih tržišta, utvrđivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom i preduzimanje regulatornih mjera za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora, praćenje

razvoja Univerzalnog servisa i upravljanje prikupljanjem naknada za finansiranje Univerzalnog servisa servisa, preduzimanje mjera radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima, sprovođenje postupaka dodjele ograničenih resursa na nediskriminatornim osnovama, izdavanje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa, vršenje kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra, vršenje koordinacije korišćenje radio-frekvencija sa organima i/ili institucijama drugih država, rješavanje po žalbama korisnika, razmatranje inicijative i utvrđivanje postupaka zaštite interesa i prava korisnika, vršenje stručnog nadzora nad radom operatora, izdavanje mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, koji će biti prioriteta ove Agencije u 2024. godini.

Od tekućih aktivnosti posebno se izdvajaju:

A. Vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije

Agencija vodi registre i baze podataka: operatora, dodijeljenih radio-frekvencija, dodijeljenih brojeva i adresa, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i dodijeljenih pozivnih znakova i međunarodnih pomorskih radiokomunikacionih identifikacionih brojeva za radio uređaje u pomorskim mobilnim radiokomunikacijama, te dodijeljenih pozivnih znakova za radioamatere. U toku 2024. godine će se nastaviti aktivnosti na održavanju, razvoju i unapređenju informacionog sistema koji će podržati vođenje i održavanje navedenih baza i registara.

1. Registar operatora

Pravno ili fizičko lice dužno je da, prije početka korišćenja, odnosno operator prije prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, u pisanoj formi, podnese prijavu Agenciji najmanje 15 dana prije početka korišćenja, odnosno prestanka ili izmjene režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga. Agencija podatke po prijavi operatora unosi u Registar operatora elektronskih komunikacija, koji se nalazi i na internet stranici Agencije.

Tokom 2024. godine Agencija će nastaviti da vodi registar operatora u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podnijetim prijavama operatora.

Poštanski operatori pružaju poštanske usluge na osnovu posebne licence, licence i izvoda iz registra poštanskih operatora. Agencija vodi registar poštanskih operatora koji sadrži podatke definisane zakonom i koji se nalazi na internet stranici Agencije.

Tokom 2024. godine Agencija će nastaviti da vodi Registar poštanskih operatora u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama i i podnijetim prijavama za upis u registar.

Agencija planira da u 2024. godini implementira novi Registar operatora, koji će biti u mogućnosti da u najvećoj mogućoj mjeri bude integrisan sa drugim sistemima Agencije

2. Registar odobrenih radio-frekvencija

Shodno članu 29 i 122 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija vodi Registar odobrenih radio-frkvencija. Registar sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odobrenim radio-frekvencijama, uslovima korišćenja, lokaciji fiksnih radio stanica, geografskoj oblasti korišćenja i druge potrebne podatke. Elektronski registar odobrenih radio-frkvencija se vodi u vidu baze podataka sa kojom upravlja specijalizovani softver proizvođača ATDI, a odgovarajući izvod je prikazan i javno dostupan na internet stranici Agencije.

Tokom 2024. godine nastaviće se sa unosom važećih odobrenja u elektronski registar - bazu podataka, a izvršiće se i njegova nadogradnja koja će omogućiti unapređenje transparentnosti i interaktivnost putem web portala, koji će između ostalog omogućiti korisnicima različite nivoe pristupa podacima elektronskog registra.

3. Registar brojeva i adresa

Agencija je tokom 2020. godine implementirala novi elektronski registar numeracija i adresa, čija je osnova ažurna baza podataka, koja omogućava detaljan uvid u iskorišćenost, odnosno raspoloživost, numeracija i adresa. Registar omogućava pregled svih izdatih odobrenja i njihovih detalja, pregled dodijeljenih numeracija i adresa, kao i rješenja o oduzimanju istih, sa detaljnim izvještajima o svim dodijeljenim/oduzetim numeracijama i adresama. U toku 2021. izvršena je integracija sa internet stranicom Agencije. U 2024. godini se pored održavanja i ažuriranja registra planira i njegovo unapređenje u cilju povećanja efikasnosti upravljanja brojevima i adresama.

4. Baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture

Agencija je dužna da vodi bazu podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje. U tu svrhu implementirana je georeferencirana baza podataka elektronske

komunikacione infrastrukture, koja je dostupna svim zainteresovanim licima. U 2020. godini izvršeno je unapređenje u smislu povećanja sigurnosti sistema, omogućavanja operatorima da direktno unose podatke putem web portala, mapiranja dostupnosti širokopojasnog pristupa internetu i unosa budućih planova operatora.

U 2024. godini će se raditi na daljem razvoju i unapređivanju sistema, primjeni novih tehnologija, prvenstveno na provjeri tačnosti unijetih podataka, prikupljanju novih vrsta podataka i povezivanja sa postojećim bazama podataka i sistemima, da bi se odgovorilo obavezama Agencije koje proističu iz obaveza nametnutih zakonom.

5. Sistem za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga

Prema Zakonu o elektronskim komunikacijama Agencija je nadležna da redovno objavljuje izvještaje o pokazateljima razvoja tržišta na osnovu podataka koje prikuplja od operatora. Implementirani sistem za prikupljanje i obradu omogućuje elektronski unos podataka putem web portala, čime je znatno olakšan unos podataka i njihova obrada. U 2023. godini izvršeno je poboljšanje sistema, prvenstveno primjenom novih tehnologija u radu sa bazama podataka, sigurnosti sistema, povećanja broja automatskih generisanih izvještaja, izrade novih upitnika i njegovom prilagođavanju kretanjima na tržištu elektronskih komunikacija, tržištu poštanskih usluga i tehnološkim promjenama, a sve sa ciljem da se svi podaci o tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga mogu dobiti iz sistema. U 2024. godini će se nastaviti sa radom na poboljšanju sistema shodno potrebama Agencije.

6. Evidencija ugovora o pristupu i/ili interkonekciji

Prema Zakonu o elektronskim komunikacijama operator je dužan da primjerak zaključenog ugovora o pristupu i/ili interkonekciji sa operatorima u Crnoj Gori i sa operatorima u drugoj državi dostavi Agenciji radi ocjene usklađenosti sa ovim zakonom i evidentiranja. Agencija će u 2024. godini višiti evidentiranje dostavljenih ugovora o pristupu i/ili interkonekciji.

7. Baza podataka o cijenama usluga operatora elektronskih komunikacija i baza podataka o promotivnim ponudama operatora elektronskih komunikacija.

Baza podataka o cijenama usluga operatora elektronskih komunikacija sadrži sledeće podatke:

- postpaid tarifni paketi koji su u aktuelnoj ponudi
- postpaid tarifni paketi koji su u aktuelnoj ponudi
- postpaid i prepaid tarifni paketi koji nijesu u aktuelnoj ponudi
- paketi fiksne telefonije
- internet paketi za fizička i pravna lica
- mobilni internet paketi za fizička i pravna lica

- paketi koji nijesu u aktuelnoj ponudi
- cjenovnik za internacionalne pozive (fiksna i mobilna telefonija)
- roaming cijene
- internet dodaci
- TV paketi

Baza podatka o promotivnim ponudama operatora elektronskih komunikacija sadrži obavijesti operatora elektronskih komunikacija koje dostavljaju Agenciji o promotivnim ponudama, promjenama cijena, o novim paketima i paketima koji nijesu više u aktuelnoj ponudi.

B. Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija

1. Analiza relevantnih tržišta

Agencija će tokom 2024. godine sprovesti analizu relevantnih tržišta koja su Odlukom o relevantnim tržištima iz 2022. godine predmet provjere ispunjenosti Testa tri kriterijuma sa ciljem dokazivanja opravdanosti dalje primjene prethodne regulacije. Postupak provjere ispunjenosti Testa tri kriterijuma je sproveden u 2023. godini. U pitanju su sljedeća relevantna tržišta:

- 1) Maloprodajno tržište javno dostupne usluge pristupa fiksnoj mreži na fiksnoj lokaciji;
- 2) Maloprodajno tržište javno dostupnih usluga lokalnih i međumjesnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 3) Maloprodajno tržište javno dostupnih usluga međunarodnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji;
- 4) Veleprodajno tržište pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža;
- 5) Veleprodajno tržište pristupa i originacije iz fiksnih javnih mreži.

2. Aktivnosti na troškovnim modelima top-down CCA/LRIC

Agencija će, shodno dinamici predviđenoj Metodologijom računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva, tokom 2024. godine nastaviti sa praćenjem procesa regulatornog izvještavanja na bazi tekućeg troškovnog računovodstva (*eng.* CCA) i troškovnog standarda dugoročnih inkrementalnih troškova (*eng.* LRIC), operatora sa značajnom tržišnom snagom za 2023. godinu.

3. Aktivnosti na troškovnim modelima bottom-up LRIC

Agencija je realizovala Projekat „Izrada i implementacija bottom-up LRIC troškovnih modela za fiksnu i mobilne elektronske komunikacione mreže“, čija je svrha kreiranje i izrada sopstvenih bottom-up LRIC modela za izračunavanje cijena usluga koje nudi operator sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim veleprodajnim tržištima javnih fiksnih komunikacionih mreža, kao i razvoj i izrada bottom-up LRIC modela za izračunavanje cijena za usluge koje nude operatori sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim veleprodajnim tržištima javnih mobilnih komunikacionih mreža i usluga. Nakon toga je uslijedila regulacija veleprodajnih cijena usluga kod fiksnih i mobilnih operatora sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim tržištima.

Tokom 2024. godine Agencija će, ako to procijeni potrebnim, izvršiti vanredno (ad-hoc) ažuriranje bottom-up LRIC troškovnih modela, u skladu sa Planom primjene rezultata bottom-up LRIC troškovnih modela za fiksnu i mobilnu elektronsku komunikacionu mrežu.

4. Izračun prosječno ponderisanog trošak kapitala za 2023. godinu – WACC

Agencija će u 2024. godini, u saradnji sa izabranom konsultantskom kućom izračunati prosječno ponderisani trošak kapitala za 2023. godinu - WACC (Weighted Average Cost of Capital).

Prosječni ponderisani trošak kapitala predstavlja mjeru prinosa na ulaganje koje operatori sa značajnom tržišnom snagom koji su obavezni da sprovedu računovodstveno razdvajanje i troškovno računovodstvo, kao i troškovno orjentisano određivanje cijena mogu očekivati, odnosno razumnu maržu na trošak pružanja usluge.

5. Primjena rezultata modela (top-down/bottom-up) - regulacija veleprodajnih i maloprodajnih cijena usluga

U slučaju vanrednog ažuriranja bottom-up modela Agencije, kao i nakon revizije top-down modela za 2023. godinu operatora sa značajnom tržišnom snagom, Agencija će razmotriti i primjeniti optimalni pristup u regulaciji cijena veleprodajnih i maloprodajnih usluga u javnoj fiksnoj i mobilnim komunikacionim mrežama u Crnoj Gori.

6. Praćenje implementacije regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom

Agencija je tokom prethodnih godine, u skladu sa uslovima i rokovim propisanim Zakonom o elektronskim komunikacijama, sprovela analize relevantnih tržišta i operatorima sa značajnom tržišnom snagom na pojedinim tržištima nametnula odgovarajuće regulatorne obaveze.

Agencija će tokom 2024. godine pratiti implementaciju svih regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim tržištima, kojima su na osnovu prethodno sprovedenih analiza tržišta nametnute regulatorne mjere.

7. Aktivnosti na sprovođenju Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana zaključenog 04.04.2019. godine.

Agencija je u 2019. godini započela implementacija Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana. U cilju implementacije završne faze ovog Sporazuma Agencija je u decembru 2020. godine donijela Odluku kojom je Crnogorskom Telekomu, Telenoru i Mtelu naložila da od 01.07.2021. godine, primijene sljedeći korak u smanjenju cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana i Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisane maloprodajne usluge rominga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene, kojim su precizno propisane situacije u kojima operatori mogu da odstupe od mehanizma naplate koji je propisan Odlukom. Početkom juna 2021. godine Agencija je usvojila Smjernice za implementaciju navedene Odluke i Pravilnika na nivou maloprodaje (Smjernice za maloprodajni roming u regionu Zapadnog Balkana), sa ciljem jednostavnije primjene ovih propisa.

Počev od 01.07.2021. godine operatori su implementirali Odluku Agencije kojom je definisana primjena „Roming kao kod kuće“ (*"Roaming like at home"*) režima naplate usluga rominga u državama Zapadnog Balkana sa kojima je Crna Gora potpisala Sporazum.

Tokom 2024. godine će se nastaviti sa daljom implementacijom Odluke iz 2020. godine što se ogleda u smanjenju maksimalnih prosječnih veleprodajnih cijena za uslugu prenosa podataka u romingu od 01.01.2024. godine.

8. Inicijativa za smanjenje cijena međunarodne terminacije poziva u regionu

Agencija je tokom 2018. godine pokrenula inicijativu za smanjenje cijena usluga terminacije međunarodnih poziva u fiksnim i mobilnim mrežama u regionu između Crne Gore, Republike Srbije, Bosne i Hercegovine i Republike Sjeverne Makedonije. I pored toga što su regulatorna tijela iz ovih zemalja načelno prihvatila ovu inicijativu, nije došlo do njene realizacije, zbog različitih viđenja mehanizama za njeno sprovođenje. Tokom 2024. godine, Agencija će u okviru svojih ovlaštenja, nastaviti dalje aktivnosti u cilju realizacije ove inicijative.

C. Vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora

Agencija će, u toku 2024. godine, nastaviti aktivnosti na regulaciji cijena univerzalne poštanske usluge, a imajući u vidu da je u aprilu 2023.godine Agencija zvanično obavijestila Poštu Crne Gore da je za Agenciju prihvatljivo da se na osnovu usaglašenog teksta Metodologije za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge koju je sačinila Pošta, vrši utvrđivanje cijena univerzalne poštanske usluge, na koje Agencija daje saglasnost shodno članu 15 Zakona o poštanskim uslugama. Nakon što Pošta Crne Gore dostavi predlog Cjenovnika usklađen sa navedenom Metodologijom i podacima iz regulatornih izvještaja koji se dostavljaju uz obračun neto troška univerzalne poštanske, Agencija će preduzeti odgovarajuće regulatorne mjere. Pored zakonskih nadležnosti Agencije u domenu regulacije navedenih cijena, Agencija je ovlaštena da može u cjelosti ili djelimično izmijeniti cjenovnik univerzalne poštanske usluge, prije njegovog objavljivanja, ako cijene nijesu utvrđene u skladu sa zakonom. U cilju praćenja stanja, kretanja, odnosno razvoja tržišta poštanskih usluga, kao i regulacije istog, Agencija vrši periodične analize poštanskog tržišta. U 2024. godini Agencija će izraditi analizu cijena univerzalnih poštanskih usluga Pošte Crne Gore, u sklopu koje će se izraditi uporedna analiza ovih cijena sa cijenama istih usluga u zemljama regiona i pojedinim zemljama EU.

1. Praćenje implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge

Agencija će, u toku 2024. godine, u saradnji sa izabranim konsultantskim timom, nastaviti sa praćenjem implementacije Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge ("Sl. list CG", br. 37/17, 08/19 i 75/20), odnosno, sprovođenja aktivnosti univerzalnog poštanskog operatora koje se odnose na računovodstveno odvajanje, vođenje računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge, kao i usklađenost ovih aktivnosti sa propisanim troškovnim modelom i predviđenom dinamikom realizacije.

2. Regulacija cijena univerzalne poštanske usluge

Agencija će u toku 2024. godine nastaviti aktivnosti na regulaciji cijena univerzalne poštanske usluge, a imajući u vidu da od strane Pošte Crne Gore još uvijek nije donijet Cjenovnik univerzalnih poštanskih usluga usklađen sa zakonom i kriterijumima koje svojim pravilnikom propisuje Agencija. Pored zakonskih nadležnosti Agencije u domenu regulacije navedenih cijena, Agencija je ovlaštena da može u cjelosti ili djelimično izmijeniti cjenovnik univerzalne poštanske usluge, prije njegovog objavljivanja, ako cijene nijesu utvrđene u skladu sa zakonom. U cilju praćenja stanja, kretanja, odnosno razvoja tržišta poštanskih usluga, kao i regulacije istog, Agencija vrši periodične analize poštanskog tržišta. U 2024. godini Agencija će izraditi analizu cijena univerzalnih poštanskih usluga Pošte Crne Gore, u sklopu koje će se izraditi uporedna analiza ovih cijena sa cijenama istih usluga u zemljama regiona i pojedinim zemljama EU.

D. Univerzalni servis

1. Univerzalni servis u elektronskim komunikacijama

Agencija je u 2020. godini, nakon sprovedenog javnog konkursa, za operatora Univerzalnog servisa za uslugu za pružanje usluge Univerzalnog imenika i Univerzalne službe informacija odredila društvo za telekomunikacije Mtel d.o.o. Podgorica, na period od 5 godina, to jest do 25.01.2026. godine. Iste godine, na osnovu člana 86 stav 4 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija je odredila akcionarsko društvo Crnogorski Telekom a.d. Podgorica za operatora Univerzalnog servisa za uslugu pristupa elektronskoj komunikacionoj mreži, telefonskih poziva i pristupa internetu na cijeloj teritoriji Crne Gore, za period od pet godina, to jest do 25.01.2026. godine.

Agencija će u toku 2024. godine pratiti razvoj i implementaciju univerzalnog servisa od strane operatora Univerzalnog servisa i raditi na afirmaciji Univerzalnog servisa, pospješivati saradnju operatora Univerzalnog servisa, državnih organa i jedinica lokalne samouprave po ovom pitanju i preduzimati dalje mjere u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga iz opsega Univerzalnog servisa u skladu sa prikupljenim iskustvom i najboljom praksom iz okruženja. Posebna pažnja će biti posvećena implementaciji tehnologija kojima će se postići racionalnija i efikasnija realizacija priključaka univerzalnog servisa, kao proceduri odobrenja eventualnog neto troška obavljanja univerzalne usluge u elektronskim komunikacijama. Takođe, će biti razmatrana i mogućnost povećanja brzine prenosa podataka za funkcionalan pristup internetu.

2. Univerzalni servis u poštanskoj djelatnosti

Agencija će, u okviru svojih nadležnosti, u toku 2024. godine pratiti obavljanje univerzalne poštanske usluge od strane Pošte Crne Gore kao univerzalnog poštanskog operatora, preduzimajući mjere u ciju obezbjeđenja propisanih standarda kvaliteta univerzalne poštanske usluge, a posebna pažnja će biti posvećena i obezbjeđenju održivosti ove usluge odnosno realizaciji obaveza koje su Zakonom o poštanskim uslugama propisane odredbama kojima se reguliše naknada eventualnog neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Pored redovnog nadzora nad kvalitetom obavljanja univerzalne poštanske usluge, Agencija će preduzimati i druge aktivnosti kako bi se od strane univerzalnog poštanskog operatora obezbijedili standardi kvaliteta propisani Zakonom o poštanskim uslugama i odgovarajućim podzakonskim aktima. Pošta Crne Gore je u 2023. godini realizovala obavezu mjerenja kvaliteta obavljanja univerzalne usluge u skladu sa standardom MEST EN 13850, a shodno Pravilniku o bližim uslovima za obavljanje univerzalne poštanske usluge koji je Agencija donijela 2020. godine. Zavisno od rezultata analize Izvještaja o mjeranju kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge za 2023. godinu, Agencija će preduzeti odgovarajuće regulatorne mjere u cilju obezbjeđenja propisanog kvaliteta ove usluge.

E. Upravljanje radio frekvencijskim spektrom

Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom, kao ograničenim prirodnim resursom obuhvata planiranje, dodjelu, koordinaciju, monitoring i kontrolu korišćenja radio-frekvencijskog spektra. Shodno članu 96 Zakona, Agencija upravlja radio-frekvencijskim spektrom u skladu sa međunarodnim sporazumima (Konvencijom i propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije - ITU) i ovim zakonom. Agencija koordinira i korišćenje satelitskih orbita, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim sporazumima i Zakonom.

U segmentu planskih aktivnosti vezanih za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom najznačajnije tekuće aktivnosti koje se sprovode u cilju racionalnog korišćenja radio-frekvencija su:

- planiranje korišćenja radio-frekvencija,
- izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (dodjela radio-frekvencija),
- kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra i
- međunarodna koordinacija radio-frekvencija.

1. Planiranje korišćenja radio-frekvencija

Agencija planira korišćenje radio-frekvencija sa ciljem njihovog racionalnog korišćenja i postizanja maksimalnih benefita za društvo u cjelini, saglasno Zakonu, Planu namjene radio-frekvencijskog spektra i drugim strateškim dokumentima, uvažavajući zahtjeve i potrebe korisnika. Planiranje korišćenja radio-frekvencija vrši se na opštem nivou kroz donošenje planova raspodjele i neposredno, u postupku izdavanja odobrenja za njihovo korišćenje.

Agencija donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu. Planom raspodjele radio-frekvencija iz određenog opsega utvrđuje se podjela opsega na radio-frekvencijske kanale, bliži uslovi, način korišćenja i način dodjele radio-frekvencija, po jednoj ili više određenih radiokomunikacionih službi, saglasno Planu namjene radio-frekvencijskog spektra. Planove raspodjele radio-frekvencija donosi Agencija, vodeći računa o potrebama i zahtjevima korisnika, po sprovedenom postupku javnih konsultacija.

Po ukazanoj potrebi u 2024. godini će se vršiti izmjene i dopune postojećih planova raspodjele, sve u skladu sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra.

Tokom 2024. godine Agencija će pripremiti i uputiti Vladi Crne Gore na usvajanje predlog izmjena i dopuna Plana namjene radio-frekvencijskog spektra (ili kompletno novi dokument ako bude neophodno) u cilju implementacije odluka Svjetske konferencije o radiokomunikacijama koja se održava krajem 2023. godine (WRC-23) u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Najznačajnije odluke se očekuju po pitanju:

- Identifikacije dodatnih radio-frekvencijskih opsega za nastavak razvoja IMT sistema, uključujući IMT bazne stanice na visokim platformama za univerzalnu implementaciju bežičnih mreža;
- Budućeg korišćenja UHF opsega za radio-difuznu službu, sa implikacijama na zemaljsku televiziju, proizvodnju programa i posebne događaje, kao i javnu zaštitu u slučaju opasnosti;
- Unaprjeđenja međunarodnog regulatornog okvira za GSO i NGSO satelitske mreže, uz promovisanje ravnopravnog pristupa orbitalnim pozicijama svih država;
- Korišćenja satelitskih tehnologija za poboljšanje konektivnosti, naročito u ruralnim oblastima;
- Nove radio-frekvencijske dodjele za poboljšanje radiokomunikacija u vazduhoplovnoj mobilnoj službi, kao i olakšavanje korišćenja za službu istraživanja svemira i službu istraživanja Zemlje putem satelita u svrhu klimatskog monitoringa, zaštite voda i drugih naučnih misija;
- Modernizacije Globalnog pomorskog sistema za opasnost i sigurnost (GMDSS);

- Regulatornog okvira za korišćenje stanica na zemlji u pokretu na vazduhoplovima i brodovima za komunikacije sa GSO i NGSO satelitima.

2. Uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori

Novim Zakonom o elektronskim komunikacijama, između ostalih, očekuje se transpozicija odredbe člana 113 Direktive Evropskog Parlamenta i Savjeta (EU) 2018/1972 o uspostavljanju Evropskog zakona o elektronskim komunikacijama (Direktiva EECC), koja propisuje da svi automobilski prijemnici ugrađeni u novo vozilo kategorije M (putničko motorno vozilo sa najmanje četiri točka) koje je u svrhu prodaje ili iznajmljivanja stavljeno na tržište, moraju sadržati prijemnik sa mogućnošću primanja i reprodukcije barem digitalnih radijskih usluga koje se pružaju putem digitalne zemaljske radio-difuzije. Predlogom strategijskih polazišta i smjernica za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori, koji je donijela međuresorska radna grupa 2019. godine, preporučena je DAB+ tehnologija kao optimalniji rješenje za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori. Saglasno pomenutom aktu, privredno društvo „Radio-difuzni centar“ d.o.o. Podgorica je tokom 2021. godine realizovalo pilot projekat uvođenja digitalnog radija koji je podrazumijevano testno emitovanje DAB+ signala na teritoriji Glavnog grada Podgorice, sa emisijom lokacije Sjenica. Sa ciljem da u 2024. godini digitalni zemaljski radio postane i komercijalno dostupan u Crnoj Gori, Agencija će tokom 2024. godine nastaviti dalje aktivnosti povodom uvođenja digitalnog radija i prilagođavanja regulatornog okvira kroz dalji rad međuresorskih radnih grupa, kao i na osnovu nadležnosti Agencije koje proizilaze iz novog Zakona o elektronskim komunikacijama, uključujući i aktivnosti i projekte na regionalnom nivou, a za koje se očekuje da budu pokrenute od strane Sektora za razvoj Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU-D), odnosno nadležnih administracija država članica i/ili drugih relevantnih međunarodnih organizacija.

3. Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

U toku 2024. godine nastaviće se aktivnosti na sprovođenju nadležnosti Agencije u dijelu izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Shodno Zakonu, odobrenje za korišćenje radio-frekvencija se izdaje na osnovu zahtjeva. Izuzetno, u slučaju dodjele radio-frekvencije iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, odnosno kada se za radio-frekvencijske opsege za koje je ograničen broj odobrenja utvrdi da je iskazano interesovanje veće od raspoloživih radio-frekvencijskih resursa, odobrenje se izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja. Pri tome, treba imati u vidu da javni tender za radio-frekvencije, koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, za sisteme zemaljske radio-difuzije, shodno Zakonu o elektronskim medijima, sprovodi Agencija za elektronske medije, na osnovu podataka o slobodnim radio-frekvencijama koje obezbjeđuje ova Agencija.

4. Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra

Članom 11 tačka 6 Zakona o elektronskim komunikacijama utvrđena je nadležnost Agencije da vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog (RF) spektra. Članom 123 ovog zakona propisano je da kontrolu i monitoring RF spektra Agencija vrši u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i odgovarajućim međunarodnim tehničkim propisima i standardima. S tim u vezi, Agencija je dužna da planira, razvija i unaprjeđuje Sistem kontrole i monitoringa RF spektra (Sistem). U postupku kontrole i monitoringa RF spektra Agencija, naročito:

- vrši odgovarajuća mjerenja parametara radio emisija radi utvrđivanja zauzetosti pojedinih RF opsega, u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim međunarodnim tehničkim propisima i standardima;
- utvrđuje izvor, lokaciju i identifikuje nelegalne radio emisije i izvore štetnih interferencija;
- vrši odgovarajuća mjerenja parametara radio-emisija radi kontrole ispunjavanja uslova za korišćenje radio-frekvencija iz odgovarajućeg odobrenja.

Sprovođenje svojih nadležnosti u oblasti kontrole i monitoringa RF spektra Agencija će tokom 2024. godine obavljati korišćenjem do sada realizovanih fiksnih kontrolno-mjernih stanica povezanih u jedinstveni sistem u zoni njihovog opsluživanja i to:

- iz Glavnog kontrolno-mjernog centra na Dajbabskoj gori (GKMC) za opštine Podgorica, Tuži i Zeta u opsegu od 20 MHz do 3,6 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Danilovgrad i dio opštine Bar;
- iz Regionalnog kontrolno-mjernog centra na Crnom rtu kod Sutomora (RKMC) za opštinu Bar u opsegu od 20 MHz do 3 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Budva;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Crljenicama (DUKMS Pljevlja) za opštinu Pljevlja u opsegu od 20 MHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Bijeloj Crkvi (DUKMS Rožaje) za opštinu Rožaje u opsegu od 20 MHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Trojici (DUKMS Kotor) za opštine Kotor i Tivat u opsegu od 20 MHz do 3 GHz, te u nižim djelovima ovog opsega i za opštinu Herceg Novi;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Bijeloj Gori (DUKMS Ulcinj) za opštinu Ulcinj u opsegu od 20 MHz do 3 GHz;
- iz Daljinski upravljane kontrolno-mjerne stanice na Mrkošnici (DUKMS Nikšić) za opštinu Nikšić u opsegu od 20 MHz do 3 GHz.

Na područjima Crne Gore koja nijesu pokrivena postojećim sistemom fiksnih monitoring stanica, kontrola i monitoring RF spektra obavljaće se korišćenjem Mobilne kontrolno-mjerne stanice u vozilu Mercedes® Sprinter (MKMS) uglavnom u opsegu od 20 MHz do 3,6 GHz.

Po potrebi, vršiće se mjerenja vrijednosti parametara kvaliteta servisa (QoS) i pokrivenosti GSM/UMTS/LTE/NR elektronskih mobilnih komunikacionih mreža širom Crne Gore, te utvrđivanje ispunjenosti uslova iz odobrenja i rješenja Agencije, kao i poštovanja odredbi koordinacionih sporazuma sa susjednim državama u opsezima namijenjenim za elektronske mobilne komunikacione mreže.

Osim navedenih kontrolno-mjernih stanica, u cilju utvrđivanja izvora i lokacija nelegalnih radio-emisija, te utvrđivanja izvora štetnih interferencija u opsegu od 10 kHz do 43 GHz, u slučaju potrebe će se koristiti i prenosna kontrolno-mjerna oprema.

U toku 2024. godine nastaviće se sa aktivnostima na saniranju posljedica požara koji se desio u objektu GKMC i daljim unapređenjem Sistema za kontrolu i monitoringa RF spektra, kroz održavanje i redovnu kalibraciju postojećih instrumenata i opreme i nabavku novih.

5. Međunarodna koordinacija radio-frekvencija

S obzirom da je za nesmetano korišćenje odgovarajućih radio-frekvencijskih resursa neophodno obezbijediti usaglašeno korišćenje radio-frekvencijskog spektra za sve postojeće i buduće servise u Crnoj Gori, Agencija će u 2024. godini sprovoditi aktivnosti na planu međunarodne koordinacije radio-frekvencija sa administracijama susjednih država, za potrebe međunarodnih fiksnih veza, fiksnih/mobilnih komunikacionih mreža i sistema zemaljske radio-difuzije. Takođe, radiće se i na izvršavanju procedura vezanih za međunarodnu koordinaciju radio-frekvencija, predlaganju i sprovođenju mjera za otklanjanje neželjnih interferencija koje potiču od izvora emisije lociranih na teritoriji Crne Gore ili iz inostranstva, održavanje jedinstvene radio-koordinacijske baze podataka sa svim relevantnim podacima potrebnim za efikasan rad Agencije po pitanju međunarodne koordinacije radio-frekvencija u cilju postizanja priznanja kroz upis istih u međunarodne planove frekvencija za analognu i digitalnu radio-difuziju, u skladu sa Sporazumima Ženeva 06 za televiziju, Ženeva 84 za FM radio, Ženeva 75 za radio-difuznu službu na srednjim talasima, dodacima 30, 30A i 30B Pravilnika o radio-komunikacijama za radio-difuznu satelitsku službu i fiksnu satelitsku službu kao i drugim međunarodnim sporazumima. Prethodno podrazumijeva pripremanje dokumentacije i obavljanje komunikacije u vezi sa procedurom prijavljivanja i modifikacije zahtjeva koje se odnose na upotrebu radio-frekvencija međunarodnim organizacijama iz oblasti elektronskih komunikacija, posredstvom nadležnog državnog organa, pripremanje odgovora na koordinacione zahtjeve drugih administracija vezano za korišćenje radio-frekvencijskog spektra.

Agencija će tokom 2024. godine nastaviti saradnju sa administracijama susjednih država u cilju postizanja sporazuma o koordinaciji i korišćenju radio-frekvencija i kodova u pograničnoj oblasti

sa susjednim državama za opsege koji se koriste od strane mobilnih/fiksnih komunikacionih mreža, kao i u cilju implementacije već potpisanih sporazuma o koordinaciji.

Iako je opseg 700 MHz u Crnoj Gori oslobođen od sistema zemaljske radio-difuzije još 2017. godine i u februaru 2023. godine dodijeljen mobilnim operatorima za realizaciju javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, njegovo korišćenje za ove primjene je ograničeno prisustvom signala digitalne televizije iz Republike Albanije. Najveći uticaj je zabilježen na teritoriji Glavnog grada Podgorica i opština Bar, Ulcinj, Tuzi i Zeta. Bez obzira na činjenicu da je opseg 700 MHz harmonizovan na nivou Evropske unije i CEPT-a za MFCN sisteme i da je produženi rok za njegovo oslobađanje od sistema zemaljske digitalne radio-difuzije istekao 30. juna 2022. godine, ovaj opseg se u susjednoj Albaniji još uvijek koristi od strane pomenutih sistema. Tokom 2023. godine, nakon intenzivne komunikacije Agencije i resornog ministarstva sa nadležnim organima Republike Albanije, albanska strana je preduzela određene aktivnosti na ublažavanju negativnog uticaja DTV signala na rad LTE/NR mreža u Crnoj Gori, prije svega kroz migraciju DTV predajnika u allotment zonama Skadar i Tirana na kanale koji se ne preklapaju sa dijelom opsega opredijeljenog za uzlaznu vezu (*uplink*) MFCN sistema, a koja je posebno osjetljiva na širokopojasne smetnje. Međutim, kako još uvijek nije potvrđeno da je time omogućen nesmetan rad LTE/NR mreža u Crnoj Gori, Agencija će tokom 2024. godine, zajedno sa mobilnim operatorima, pratiti uticaj DTV signala u opsegu 700 MHz iz Republike Albanije i u slučaju potrebe preduzeti raspoložive mjere na otklanjanju svih smetnji u što kraćem roku.

Agencija će tokom 2024. godine nastaviti aktivnosti povodom koordinacije radio-frekvencija za zemaljske sisteme za digitalno emitovanje radijskog signala (Terrestrial Audio Broadcasting-T-DAB) na bilateralnim/multilateralnim sastancima sa predstavnicima nadležnih administracija susjednih država, odnosno regiona, u cilju replaniranja međunarodnog Plana korišćenja radio-frekvencija Ženeva 2006 (GE06), u dijelu koji se odnosi na opseg 174-230 MHz, kako bi se ostvarila veća efikasnost uz nesmetano korišćenje radio-frekvencija iz pomenutog opsega za potrebe digitalnog zemaljskog radija i televizije, uz usaglašavanje parametara za pojedinačne lokacije.

6. Implementacija Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori 2023-2027

U drugoj polovini 2023. godine se očekuje usvajanje Strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori u periodu 2023-2027. godina. Akcionim planom za implementaciju Strategije za period 2023-2024. godina predviđeno je učešće Agencije u realizaciji više aktivnosti koje se odnose na strateški cilj "Otklanjanje barijera za efikasnu izgradnju 5G mrežne infrastrukture i postavljanje 5G mrežne opreme", odnosno operativne ciljeve "Uklanjanje štetne interferencije iz opsega 700 MHz", "Pojednostavljenje zakonske i administrativne procedure za odobravanje izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i postavljanje elektronske komunikacione opreme i obezbjeđivanje efikasne i ujednačene primjene istih" i "Uvođenje protokola IPv6 u mrežu državnih organa u Crnoj Gori", kao i na strateški cilj "Podsticanje razvoja 5G mreža", te u okviru njega operativni cilj "Efikasna i efektivna koordinacije razvoja 5G mreža".

U 2024. godini, Agencije će posebnu pažnju posvetiti aktivnostima na pojednostavljenju i skraćanju roka za pribavljanje dozvola za izgradnju i izgradnji elemenata elektronskih komunikacionih mreža, kroz saradnju sa nadležnim organima i davanjem predloga za donošenje i izmjene odgovarajuće zakonske i podzakonske regulative, kao i edukaciju i upoznavanje organa nadležnih za izdavanje dozvola o važnosti i potrebama sektora elektronskih komunikacija u dijelu koji se odnosi na izgradnju elektronskih komunikacionih mreža.

F. Upravljanje numeracijom i adresiranjem

Shodno članu 128 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija upravlja numeracijom i adresiranjem. Upravljanje numeracijom i adresiranjem, u smislu ovog zakona, obuhvata planiranje, upotrebu i dodjelu brojeva i adresa, kao ograničenog resursa, na način kojim se obezbjeđuje njihovo racionalno, ravnomjerno i efikasno korišćenje, u skladu sa planom numeracije i planom adresiranja.

1. Izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i adresa

U toku 2024. godine, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i najboljoj evropskoj praksi, nastaviće se aktivnosti vezane za sprovođenje nadležnosti Agencije u vezi određivanja načina korišćenja brojeva i adresa i izdavanja odobrenja za korišćenje istih.

2. Usluga prenosa brojeva

Agencija će u toku 2024. godine nastaviti da prati pružanje usluge prenosa brojeva od strane operatora i administratora baze prenesenih brojeva i operatora elektronskih komunikacionih usluga, analizirati učinak pružanja ove usluge na konkurentnost tržišta i preduzimati dalje mjere u cilju optimizacije procesa prenosa brojeva u skladu sa prikupljenim iskustvom i najboljom praksom iz okruženja. Takođe, i u 2024. će se nastaviti sa unapređenjem sistema centralne baze podataka prenesenih brojeva, prvenstveno primjenom novih tehnologija potrebnih za efikasnije funkcionisanje sistema.

3. Informisanje građana o postojanju i korišćenju jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“

Agencija će i u toku 2024. godine, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu i spašavanje (Direktorat za vanredne situacije-Ministarstvo unutrašnjih poslova), na odgovarajući i javno dostupan način, nastaviti da informiše građane o postojanju i korišćenju jedinstvenog

evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima „112“, kao i raditi na poboljšanju efikasnijeg rada službe „112“, prvenstveno kroz uvođenje AML (Advanced Mobile Location) metode za bolje lociranje pozivaoca broja 112.

4. Obezbjedenje numeričkih resursa za komunikaciju između mašina - M2M

M2M je poslovno područje u razvoju koje je ušlo u fazu značajnijeg rasta, koje postaje novo poslovno područje za operatore elektronskih komunikacionih mreža. Operatori treba da omoguće povezivanje potrebno za održavanje veza između različitih mašina i senzora i za to im treba obezbjediti odgovarajuće regulatorne uslove i odgovarajuće resurse.

U 2022. godine izmjenom Plana numeracije uvedena je posebna numeracija za M2M, a u 2024. godinu biće nastavljeno praćenje potrebe za numeričkim resursima za M2M i izdavanje odgovarajućih odobrenja za korišćenje istih po zahtjevu operatora.

G. Prava i zaštita interesa korisnika

1. Vođenje postupaka zaštite prava i interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga i poštanskih usluga

Korisnik javnih elektronskih komunikacionih usluga ima pravo da podnese operatoru prigovor po pitanju pristupa i kvaliteta usluga odmah po utvrđivanju nepravilnosti, a prigovor na iznos računa u roku od osam dana od prijema računa, u pisanoj formi. Operator odlučuje o prigovoru u roku od osam dana od dana prijema prigovora i obrazloženu odluku dostavlja korisniku, u pisanoj formi. Ukoliko operator odbije prigovor ili ne odluči u roku od osam dana od dana podnošenja prigovora, korisnik može podnijeti žalbu Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u roku od 15 dana. Agencija u roku od 30 dana donosi odluku po žalbi korisnika. Shodno članu 32 Zakona o elektronskim komunikacijama protiv odluke Agencije može se pokrenuti upravni spor.

Broj podnijetih žalbi kod Agencije u oblasti elektronskih komunikacija se iz godine u godinu povećava, zbog povećanja broja korisnika i bolje informisanosti korisnika o njihovim pravima u vezi sa korišćenjem elektronskih komunikacionih usluga. U 2024. godini Agencija će postupke po žalbama korisnika sprovesti u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Unaprijeđeni Centralni informacijski sistem za zaštitu potrošača (CISZP) zvanično je pušten u rad 19. novembra 2021. godine. Sistemom je omogućeno potrošačima da preko web adrese (www.potrosac.me) ulože žalbu ili postavljaju pitanje u vezi svojih prava i/ili obaveza iz bilo koje oblasti, nakon čega se ta žalba ili pitanje odmah prosljeđuje organu nadležnom za rješavanje iste. Odlukom o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača ("Službeni list Crne Gore", broj: 53/21) u CISZP, osim inspekcijskih organa, uvedene su i samostalne organizacije i nezavisna pravna lica nadležna za zaštitu potrošača, između ostalog i Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Svi subjekti nadzora obuhvaćeni pomenutom Odlukom imaju pristup CISZP-u i iz sistema preuzimaju pitanja i žalbe potrošača vezanih za oblast za koju su nadležni. Time je pored postojećih napravljen još jedan kanal za obraćanje korisnika Agenciji. Od 29 tačaka u kojima su nabrojani predmeti nadzora, Agencija je prepoznata kao nadležna za nadzor u 9 tačaka, koje će Agencija sprovoditi u 2024. godini.

Zaštita korisnika poštanskih usluga je regulisana Zakonom o poštanskim uslugama u poglavlju II Poštanske usluge - odjeljak 5 Zaštita korisnika usluga i rješavanje sporova. Propisan je postupak reklamacije operatoru, postupak prigovora Agenciji i razlozi podnošenja reklamacije odnosno prigovora.

Imajući u vidu trend povećanja broja korisnika koji su se obraćali Agenciji sa različitim zahtjevima tokom 2023. godine, očekuje se porast broja prigovora korisnika, kao i zahtjeva za kontrolu rada poštanskih operatora. U 2024. godini Agenciji će odlučivati po podnijetim prigovorima korisnika protiv odluke poštanskog operatora i davati pojašnjenja i odgovore na pitanja korisnika poštanskih usluga.

2. Praćenje ponuda operatora i promjene ugovorenih uslova pružanja usluga

Operatori javnih elektronskih komunikacionih usluga u svojoj ponudi imaju sve veću ponudu u smislu raznovrsnih paketa usluga sa različitom kombinacijom servisa koje nude korisnicima svojih usluga. Operatori obavještavaju Agenciju o ponudama svojih usluga i izmjenama istih osam dana prije objavljivanja cjenovnika na svojoj internet stranici. Agencija vršiti provjeru njihove usklađenosti sa zakonom u smislu poštovanja principa transparentnosti, nediskriminatornosti, strukture cijena, načina obračuna usluga samo po jednom osnovu i sl.

Operator je takođe dužan da najmanje 30 dana prije izmjene uslova utvrđenih pretplatničkim ugovorom, o izmjeni obavezno pisanim putem, na jasan, vidljiv i nedvosmislen način, kao i putem SMS-a kada je to moguće, obavijesti svoje pretplatnike i omogućiti u naznačenom roku istima bezuslovan raskid ugovora, ukoliko su te izmjene nepovoljnije u odnosu na ugovorene opšte uslove i cijene. Agencija cijeni usklađenost teksta pisanog obavještenja, koje operator u tom slučaju dostavlja pretplatnicima prije slanja tog obavještenja istima.

U 2024. godini, Agencija će cijeliti usaglašenost dostavljenih ponuda i cjenovnika operatora, kao i eventualne promjene ugovorenih uslova, naročito one koje su nepovoljnije za korisnike njihovih usluga i u slučaju potrebe blagovremeno reagovati u skladu sa zakonom.

U 2024. godini, Agencija će nastaviti da na svojoj internet stranici objavljuje cjenovnike usluga operatora elektronskih komunikacija.

3. Opšti uslovi pružanja usluga

U skladu sa članom 149 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će i u toku 2024. godine provjeravati usklađenost opštih uslova pružanja usluga sa Zakonom i izdavati saglasnosti na njih.

U 2024. godini, Agencija će nastaviti da na svojoj internet stranici objavljuje opšte uslove pružanja usluga na koje je dala saglasnost.

4. Pretplatnički ugovori

U skladu sa članom 151 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će i u toku 2024. godine provjeravati usklađenost pretplatničkih ugovora sa Zakonom i izdavati saglasnosti na njih.

U 2024. godini, Agencija će nastaviti da na svojoj internet stranici objavljuje tipske pretplatničke ugovore na koje je dala saglasnost.

5. Kvalitet elektronskih komunikacionih usluga

U skladu sa članom 155 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija će u toku 2024. godine pratiti kvalitet elektronskih komunikacionih usluga koje se pružaju u Crnoj Gori, objavljuvati uporedne parametre kvaliteta elektronskih komunikacionih usluga na svojoj internet stranici i operatorima davati preporuke za poboljšanje kvaliteta usluga.

6. Sistem za mjerenje brzine pristupa Internetu

Zakonom o elektronskim komunikacijama (član 155) predviđeno je da će Agencija korisnicima omogućiti mjerenje brzine pristupa Internetu, koje se može koristiti prilikom podnošenja prigovora na ugovorenu brzinu pristupa Internetu u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži. U 2019. godini Agencija je pustila u rad sistem za mjerenje i analizu kvaliteta usluge pristupa Internetu "EKIP NetTest". Sistem EKIP NetTest omogućava mjerenje parametara kvaliteta usluge pristupa Internetu u fiksnim i mobilnim mrežama u Crnoj Gori. Sa više od 80 parametara koji se

mjere, ovo je vjerovatno najkompletniji mjerni alat dostupan na tržištu. Sistem je u potpunosti u skladu s BEREC (Tijelo evropskih regulatora za elektronske komunikacije) izvještajem iz 2014. godine, koji preporučuje parametre kvaliteta za kvalitet Internet konekcije. Mjerni server je smješten u Tački za razmjenu Internet saobraćaja (MIXP) u Crnoj Gori, kako bi korisnici svih operatora bili u jednakoj poziciji kada mjere parametre kvaliteta usluge pristupa Internetu, tj. kako bi se dobijeni rezultati mjerenja mogli upoređivati. Dobijeni rezultati se georeferenciraju i prikazuju na geografskoj karti.

U toku 2024. godine Agencija će raspisati tender za dalje obezbjeđenje sistema za mjerenje brzine interneta.

7. Praćenje poštovanja principa mrežne neutralnosti (Net neutrality) u Crnoj Gori

Neutralnost mreže (eng. *Net neutrality*) odnosi se na nivo kontrole pristupa sadržaju i brzine pristupa internetu od strane pružaoca usluge pristupa internetu. Pravni okviri za ili protiv neutralnosti mreže česta su tema oko koje se vode rasprave između pružaoca usluge pristupa internetu (koji su najčešće protiv mrežne neutralnosti) i regulatornih agencija i krajnjih korisnika (koji su na strani mrežne neutralnosti).

U 2024. godini Agencija će pratiti poštovanja principa mrežne neutralnosti, predlagati mjere za njegovo poboljšanje i u slučajevima utvrđene diskriminacije i regulacije mrežnog saobraćaja preduzimati odgovarajuće mjere.

8. Alat za pomoć korisnicima prilikom izbora elektronskih komunikacionih usluga (Kalkulator cijena)

Zakonom o elektronskim komunikacijama predviđeno je da će Agencija na svojoj *web* stranici, omogućiti korisnicima da bez naknade izvrše nezavisnu procjenu troškova koji proizilaze iz javno dostupnih cijena javnih elektronskih komunikacionih usluga. Da bi se ova odredba sprovela Agencija je u 2015. godini razvila i implementirala odgovarajući alat - Kalkulator cijena, koji je korisnicima dostupan na internet stranici Agencije.

U toku 2024. godine Agencija će održavati uspostavljeni Kalkulator cijena, zahtjevati od operatora redovno ažuriranje cijena i ponuda usluga u Kalkulatoru, ali i raditi i na razvoju drugih načina dostupnosti informacija o cijenama elektronskih komunikacionih usluga.

9. Edukacija korisnika

Istraživanja pokazuju da određeni broj korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga nijesu upoznati sa svojim pravima i postupkom njihove zaštite. Da bi što više korisnika bilo upoznato sa postupcima zaštite prava u oblasti elektronskih i poštanskih usluga, Agencija će u toku 2024. godine pripremati i distribuirati odgovarajući edukativni materijal za korisnike i davati odgovarajuća saopštenja i obavještenja putem medija.

Agencija je će takođe u toku 2024. godine sprovesti aktivnosti na edukaciji korisnika u vezi sa prednostima korišćenja širokopojasnog pristupa internetu, kao i karakteristikama i prednostima 5G i o elektromagnetnom zračenju koje izazivaju radio bazne stanice mobilnih mreža.

10. Ispitivanje javnog mnjenja

Agencija je prethodnih godina redovno sprovodila istraživanja o upotrebi informaciono komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Takvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika cijenama i kvalitetom elektronskih komunikacionih usluga će biti sprovedeno i u toku 2024. godine. Predmet ovog istraživanja će biti ispitivanje stepena zadovoljstva korisnika elektronskih komunikacionih usluga u Crnoj Gori, to jest stepen zadovoljstva korisnika uslugama fiksne i mobilne telefonije, interneta i distribucije televizijskih i radio programa, obaviještenosti o brojevima hitnih službi, kao i stepen obaviještenosti o pravima korisnika elektronskih komunikacionih usluga i nadležnostima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Agencija će u toku 2024. godine izvršiti i istraživanje tržišta koje će se odnositi na poznavanje poštanskih usluga, zadovoljstvo korisnika pruženim poštanskim uslugama i zamjenjivost poštanskih usluga uslugama iz oblasti elektronskih komunikacija kao i potreba korisnika u odnosu na usluge iz opsega univerzalne poštanske usluge. Ovo istraživanje će se sastojati od ispitivanja učestalosti i obima korišćenja jedinica poštanske mreže i pojedinih reprezentativnih poštanskih usluga, ispitivanja zadovoljstva cijenama i rokovima prenosa (kvalitetom) pojedinih poštanskih usluga, kao i od ispitivanja obima korišćenja e-commerca (internet trgovine).

11. Praćenje rada nacionalne tačke razmjene Internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP)

U toku 2013. godine Agencija je uradila studiju o organizaciji i uspostavljanju nacionalne tačke razmjene internet saobraćaja (IXP- Internet Exchange Pointa-a) u Crnoj Gori. Studija je pokazala da bi se organizacijom IXP u Crnoj Gori pospješio razvoj interneta u Crnoj Gori, snizile cijene usluga, rasteretili linkovi za globalni pristup internetu, poboljšao kvalitet usluge pristupa internetu i sigurnost komunikacije. U skladu sa ovom studijom u julu 2015. godine u rad je puštena Nacionalna tačka razmjene internet saobraćaja u Crnoj Gori (MIXP), koja se nalazi u

prostorijama Univerziteta Crne Gore (Centar za informacioni sistem). U obezbjeđivanju uslova za implementaciju MIXP učestovali su: resorno Ministarstvo, Agencija, operatori elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, Univerzitet Crne Gore, Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU) i međunarodne internet organizacije.

U 2024. godini Agencija će saradivati sa Univerzitetom Crne Gore, Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, operatorima koji pružaju Internet usluge i drugim zainteresovanim subjektima, a u cilju daljeg razvoja MIXP-a i nastojati da se svi internet servis provajderi povežu na MIXP.

H. Planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisana je obaveza Agencije da na zahtjev nosioca pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta, dostave podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta, kao i da daje mišljenje o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u postupku pripreme planskog dokumenta. U toku 2024. godine Agencija će po zahtjevima dostavljati raspoložive podatke, kao i svoje predloge i mišljenja koji su neophodni za izradu planskih dokumenata.

I. Zaštita elektronskih komunikacija

1. Sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga

Agencija će u 2024. godini pratiti sprovođenje mjera za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga, davati operatorima smjernice u cilju povećanja stepena sigurnosti i podsticati operatore da sigurnosne mjere permanentno usklađuju sa zakonskim izmjenama, novim verzijama standarda informacione sigurnosti i kontinuiteta poslovanja (ISO/IEC 27001, 27002, 27005, 27011 i 22301), kao i dobrim primjerima iz prakse.

Agencija će u 2024. godini u ovoj oblasti posebnu pažnju posvetiti provjeri rada DRS-ova operatora (Crnogorski Telekom, Telenor, Mtel i Telemach Crna Gora) i njihovom međusobnom povezivanju kao i bezbjednosti u 5G mrežama.

U 2024. godini Agencije će pažnju posvetiti i aktivnostima usmjerenim na sprječavanje oštećenja elemenata elektronskih komunikacionih mreža i prekida u pružanju elektronskih

komunikacionih usluga. Ove aktivnosti će se, pored ostalog, realizovati kroz poboljšanje saradnje sa organima nadležnim za izdavanje dozvola za izgradnju objekata, njihovom edukacijom, boljim prostornim planiranjem i povećanjem kvaliteta tehničkih uslova, upozoravanjem izvođača radova na mogućnost oštećenja elektronskih komunikacionih mreža i posledice toga, upoznavanjem izvođača radova i javnog sektora sa postojanjem georeferencirana baza podataka elektronske komunikacione infrastrukture, podacima koji se mogu naći u njoj i njihovim korišćenjem.

2. Sprovođenje mjera za sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte

Shodno Pravilniku o uslovima i načinu sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte ("Sl. list CG", br. 37/18) Agencija je u 2019. godini uspostavila registar u elektronskom obliku, koji sadrži telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga.

Agencija će u 2024. godini i dalje pratiti implementaciju navedenog pravilnika od strane operatora elektronskih komunikacionih usluga i subjekata koji vrše distribuciju elektronskih poruka i raditi na unapređivanju i promociji registra koji sadrži telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga.

J. Vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti

1. Stručni nadzor u oblasti elektronskih komunikacija

Agencija, preko nadzornika za elektronske komunikacije, vrši nadzor nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, shodno odredbama članova 184, 185, 188 i 189 Zakona o elektronskim komunikacijama. Nadzornici za elektronske komunikacije obavljaju poslove nadzora u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o inspekcijском nadzoru ("Sl. list CG", br. 39/03, 76/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16).

Redovni stručni nadzori u 2024. godini će se vršiti, kod operatora registrovanih kod Agencije, radio-difuznih emitera i kod imaoaca funkcionalnih mreža/sistema u skladu sa Planom nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2024. godinu.

2. Stručni nadzor u oblasti poštanske djelatnosti

Agencija, preko nadzornika za poštansku djelatnost, vrši nadzor nad radom poštanskih operatora, shodno odredbama članova 106, 109 i 109a Zakona o poštanskim uslugama. Redovni stručni nadzori u 2024. godini će se kod poštanskih operatora vršiti u skladu sa Planom nadzora u oblasti poštanske usluga za 2024. godinu. Imajući u vidu praksu iz 2023. godine, očekuje se povećanje broja vanrednih stručnih nadzora, koje Agencija sprovodi po sopstvenoj inicijativi ili po prigovorima i zahtjevima za kontrolu rada operatora dobijenih od strane korisnika poštanskih usluga.

K. Realizacija mjera iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 - 2026

U skladu sa obavezama iz Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022 – 2026 i odgovarajućih akcionih planova, Agencija će u 2024. godini:

- Pratiti kretanje strateških indikatora;
- Učestvovati u realizaciji aktivnosti, koje utiče na realizaciju operativnih ciljeva, a koje su predviđene Akcionim planom, u skladu sa svojim nadležnostima.

L. Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti

Strategijom razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024-2028 godine definišu se aktivnosti i mjere za realizaciju ciljeva utvrđenih strategijom, a za koje su zaduženi resorno ministarstvo, Agencija i poštanski operatori. Agencija će učestvovati u izradi godišnjeg odnosno periodičnog Akcionog plana za realizaciju pomenute Strategije, i realizovaće obaveze iz njene nadležnosti, a koje su predviđene Strategijom odnosno godišnjim Akcionim planom..

M. Realizacija mjera iz drugih strategija i akcionih planova u čiju realizaciju je Agencija uključena

Agencija će u toku 2024. godine raditi na realizaciji slijedećih strategija i akcionih planova:

1. Strategija suzbijanja nasilnog ekstremizma 2020-2024;

2. Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019 – 2024;
3. Akcioni plan Nacionalnog programa zaštite potrošača;
4. Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026. godine.

N. Aktivnosti Agencije u cilju postupanja po drugim zakonima

Agencija će u toku 2024. godine obavljati i aktivnosti u cilju stvaranja osnova za vršenje nadležnosti nezavisnog regulatornog tijela i postupanja po brojnim, ranije nabrojanim zakonima, i podzakonskim aktima donešenim na osnovu njih, kao i pripremi i dostavljanju izvještaja definisanih ovom regulativom. Kao posebno značajne i obimne Agencija će izvršavati aktivnosti na unapređenju upravljanja i unutrašnjih kontrola, sprovođenju postupaka javnih nabavki, obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova, sprovođenju popisa osnovnih sredstava, sprovođenju mjera zaštite i zdravlja na radu, održavanju objekata, uređaja i opreme, održavanju i unapređenju Informacionog sistema Agencije (u skladu sa Planom razvoja Informacionog sistema Agencije i poboljšanja informacione sigurnosti) i obukama zaposlenih.

U cilju unapređenja sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola u Agenciji i njegovog daljeg usklađivanja sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru Agencija će u 2024. godini pripremiti: Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanju i kontrolama za 2023. godinu, Plan za održavanje kontinuiteta poslovanja i osiguranje ostvarenja ciljeva za 2025. godinu, analizu efikasnosti unutrašnjih kontrola, analizu sistema razmjene informacija, interne i eksterne komunikacije u Agenciji, ažuriranje Knjige procedura poslovnih procesa, Plan obuka zaposlenih u Agenciji za 2025. godinu i Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2025. godinu.

Agencija planira da u 2024. godini postojeći finansijski softver unaprijediti u novi Poslovno računovodstveni softver, koji će biti integrisan sa drugim sistemima i registima Agencije.

U cilju unapređenja i ubrzanja procesa popisa osnovnih sredstava Agencije u 2024. godini Agencija će osnovna sredstva označiti sa bar kod etiketama, implementirati softver za evidenciju i popis osnovnih sredstava i izvršiti nabavku kompatibilnih terminala za očitavanje bar kod etiketa.

U 2024. godini Agencija će izvršiti procjenu vrijednosti osnovnih sredstava u skladu sa članom 26 Zakona o računovodstvu.

2.3. IZRADA PLANOVA, IZVJEŠTAJA I INFORMACIJA O TRŽIŠTIMA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKE DJELATNOSTI

U ovom dijelu planiranih aktivnosti Agencija će u 2024. godini pripremiti sljedeća dokumenata:

A. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na godišnjem nivou

1. Izvještaj o radu Agencije za 2023. godinu

Izvještaj o radu Agencije se priprema u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama, kojim je definisano da izvještaj treba da sadrži podatke o: razvoju sektora elektronskih komunikacija, uvedenim regulatornim mjerama, ostvarivanju i kvalitetu Univerzalnog servisa u sektoru elektronskih komunikacija, dodijeljenim ograničenim resursima, razvoju tržišta poštanske djelatnosti, ostvarivanju i kvalitetu univerzalne poštanske usluge, ostvarivanju prava i zaštiti interesa korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga, kao i izvršenim zadacima Agencije utvrđenim planom rada i članom 65 Zakona o poštanskim uslugama na osnovu kog Agencija obavlja poslove nezavisnog regulatornog organa za oblast poštanske djelatnosti. Izvještaj o radu Agencije se dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje do 30. aprila.

Rok: I kvartal

2. Finansijski izvještaj Agencije za 2023. godinu

Finansijski izvještaj Agencije se priprema u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama i članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koji sadrži finansijske pokazatelje poslovanja Agencije sa izvještajem nezavisnog ovlašćenog revizora o finansijskom poslovanju Agencije. Finansijski izvještaj se dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje do 30. aprila.

Rok: I kvartal

3. Plan redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra u 2024. godini

Planom redovne kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra utvrđuje se način korišćenja kontrolno-mjernih stanica i opreme u Sistemu kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra. Planom se definišu okvirni termini po kvartalima, mikrolokacije i konkretni zadaci redovnih monitoring kampanja koje će se sprovoditi tokom 2024. godine.

Rok: I kvartal (januar)

4. Izvještaj o kontroli i monitoringu radio-frekvencijskog spektra u 2023. godini

Agencija sprovodi postupke redovne i vanredne kontrole i monitoringa RF spektra. Sveobuhvatan pregled obavljenih postupaka redovne i vanredne kontrole i monitoringa RF spektra obavljenih tokom 2023. godine biće prezentovan u ovom izvještaju.

Rok: I kvartal

5. Izvještaj o dodijeljenim radio-frekvencijama uz ocjenu racionalnosti korišćenja istih

Shodno članu 96 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija je ovlašćena da upravlja radio-frekvencijskim spektrom kao ograničenim prirodnim resursom u skladu sa međunarodnim sporazumima, ovim Zakonom, Planom namjene i planovima raspodjele radio-frekvencija. Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu da koriste na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija. Izuzetak predstavljaju radio-frekvencije koje se koriste u skladu sa Pravilnikom o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Pregled dodjele radio-frekvencija iz najznačajnijih opsega uz ocjenu racionalnosti korišćenja istih biće dat u ovom izvještaju.

Rok: I kvartal

6. Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija za 2024. godinu

Plan nadzora u oblasti elektronskih komunikacija, shodno članu 11 tačka 19 Zakona o elektronskim komunikacijama, utvrđuje dinamiku redovnog nadzora nad radom operatora koji su registrovani kod Agencije, u smislu usklađenosti sa Zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima i standardima, a u skladu sa poglavljem XXII Zakona.

Rok: I kvartal (januar)

7. Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija u 2023. godini

Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti elektronskih komunikacija sadrži pregled sprovedenih postupaka nadzora obavljenih kod registrovanih operatora elektronskih komunikacija i preduzetih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti.

Rok: I kvartal

8. Analiza usklađenosti rada operatora elektronskih komunikacija sa Zakonom o elektronskim komunikacijama

Analiza usklađenosti rada operatora elektronskih komunikacija sa Zakonom o elektronskim komunikacijama daje pregled nepravilnosti uočenih prilikom obavljanja stručnih nadzora i analizom drugih podataka i informacija dobijenih od operatora, preduzetim mjerama iz nadležnosti Agencije i predlogom mjera za dalje usklađivanje rada operatora sa Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal

9. Plan nadzora u oblasti poštanskih usluga za 2024. godinu

Plan nadzora u oblasti poštanskih usluga, shodno članu 65 tačka 17 Zakona o poštanskim uslugama, utvrđuje dinamika redovnog nadzora nad radom poštanskih operatora koji su registrovani kod ove Agencije, u smislu usklađenosti njihovog rada sa zakonom, podzakonskim aktima i važećim tehničkim propisima.

Rok: I kvartal (januar)

10. Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti poštanskih usluga u 2023. godini

Izvještaj o sprovođenju nadzora u oblasti poštanskih usluga sadrži pregled sprovedenih postupaka nadzora obavljenih kod registrovanih operatora poštanskih usluga i preduzetih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti.

Rok: I kvartal

11. Analiza usklađenosti rada poštanskih operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama

Analiza usklađenosti rada poštanskih operatora sa Zakonom o poštanskim uslugama, u vezi sa odredbama člana 65 stav 1 tačka 17, člana 109a, člana 112, člana 113 i člana 114 Zakona o poštanskim uslugama, daje pregled nepravilnosti uočenih prilikom obavljanja stručnih nadzora u toku 2023. godine, preduzetim mjerama iz nadležnosti Agencije i predlogom mjera za dalje usklađivanje rada operetora sa Zakonom o poštanskim uslugama.

Rok: I kvartal

12. Izvještaj o preduzetim mjerama za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga za 2023. godinu

Izvještaj o preduzetim mjerama za obezbjeđenje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga daje pregled organizacionih i tehničkih mjera koje su operatori preduzeli u skladu sa članom 168 Zakona o elektronskim komunikacijama i predlog mjere za poboljšanje sigurnosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža.

Rok: I kvartal

13. Izvještaj o aktivnostima na realizaciji Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore u 2023. godini

Realizacija Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore se sprovodi u skladu sa Zakonom, Planom rada, Finansijskim planom, Planom javnih nabavki, te u skladu sa Elaboratom o daljem razvoju Sistema. U ovom izvještaju će biti dat detaljan prikaz realizovanih aktivnosti vezanih za implementaciju, funkcionisanje, održavanje i unaprijeđenje Sistema tokom 2023. godine.

Rok: I kvartal

- 14. Komparativna analiza cijena usluga u fiksnoj telefoniji, mobilnoj telefoniji i širokopojasnom pristupu internetu u Crnoj Gori, zemljama regiona i Evropske unije**
Analiza daje uporedni pregled maloprodajnih cijena usluga u fiksnoj telefoniji, mobilnoj telefoniji i širokopojasnom pristupu internetu u Crnoj Gori, zemljama regiona i Evropske unije, zaključke, pregled mjera koje je preuzela Agencija u cilju sniženja cijena usluga elektronskih komunikacija i predlog mjera za dalje sniženja cijena elektronskih komunikacionih usluga.

Rok: I kvartal

- 15. Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija za 2023. godinu**

Analiza poslovanja operatora elektronskih komunikacija daje prikaz finansijskog stanja, poslovanja i finansijskih pokazatelja po operatorima. Takođe, analiza obuhvata prikaz ostvarenih finansijskih rezultata na ukupnom tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori i *benchmarking* finansijskih pokazatelja operatora u Crnoj Gori i operatora u okruženju.

Rok: II kvartal

- 16. Informacija o poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori u 2023. godini**

Informacija o poslovanju poštanskih operatora u Crnoj Gori se priprema shodno članu 69 Zakona o poštanskim uslugama, kojim je utvrđeno da poštanski operatori dostavljaju regulatornom organu finansijske izvještaje, statističke, knjigovodstvene i druge podatke o stanju i razvoju tržišta poštanskih usluga, u skladu sa zakonom. Informacija će obuhvatiti prikaz ekonomsko finansijskog stanja i poslovanja poštanskih operatora.

Rok: II kvartal

- 17. Informacija o ispunjavanju uslova iz odobrenja za korišćenje radio-frekvencija na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore**

S obzirom da se odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija, kojima se daje pravo ekskluzivnog korišćenja radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža propisuju, između ostalog i uslovi vezani za kvalitet servisa, kao i dinamiku razvoja mreže i pokrivanja stanovništva Crne Gore signalom mreže, ova informacija će dati godišnji pregled propisanih i realizovanih uslova iz odobrenja, u cilju kontinuiranog praćenja ispunjavanja istih.

Rok: II kvartal

- 18. Informacija o kontroli kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge u 2023. godini**

U skladu sa čl. 58, 59, 60 i 61 Zakona o poštanskim uslugama informacija će obuhvatiti pitanja kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge.

Rok: II kvartal

19. Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga (fiksne, mobilne, KDS, Internet)

Izvještaj o stepenu razvoja javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga sadrži podatke o razvoju infrastrukture, tehnologijama koje se koriste, stepenu pokrivenosti, vrstama usluga koje se pružaju i dr.

Rok: II kvartal

20. Plan razvoja Informacionog sistema Agencije i poboljšanja informacione sigurnosti

Plan treba da da pregled stanja i aktivnosti za dalji razvoj Informacionog sistema i poboljšanje informacione sigurnosti. Na osnovu analize postojećeg stanja Informacionog sistema sistema, sadašnjih i budućih potreba Agencije i raspoloživih tehnoloških rješenja potrebno je pripremiti Plan razvoja stanja Informacionog sistema koji će omogućiti: podršku ključnim poslovnim procesima u Agenciji, interoperabilnost informacionih sistema, čuvanje podataka od neovlašćenog pristupa, izmjene ili gubitka, kontrole osmišljene i implementirane na način da se osigura potunost, tačnost i dostupnost obrade podataka, brzo i pouzdano izvještavanje, usklađivanje sa regulativom o e-upravi, efikasno održavanje Informacionog sistema, sprečavanje neovlašćenog pristupa i fizičkih oštećenja sistema Agencije. Plan će se koristiti prilikom pripreme Plana rada Agencije za 2024. godinu i Finansijskog plana Agencije za 2024. godinu, kojim će biti opredjeljena finansiska sredstva za unapređenje Informacionog sistema..

Rok: II kvartal

21. Informacija o troškovnom računovodstvu i vođenju odvojenih računovodstvenih evidencija operatora sa značajnom tržišnom snagom

Nakon sprovedenih postupaka analiza relevantnih tržišta, shodno članu 76 Zakona o elektronskim komunikacijama Agencija je pojedinim operatorima sa značajnom snagom na relevantnom tržištu naložila preduzimanje mjera u vezi sa pokrivanjem troškova i kontrolom cijena određenih usluga koje se pružaju radi obezbjeđivanja pristupa i/ili interkonekcije i vođenje troškovnog računovodstva. Informacija obuhvata kompletan proces i sadrži pregled svih aktivnosti operatora i Agencije, rezultate troškovnih modela i pregled regulisanih cijena definisanih rješenjima o usklađivanju jediničnih cijena regulisanih usluga sa rezultatima troškovnih modela.

Rok: III kvartal

22. Plan rada Agencije za 2025. godinu

Plan rada Agencije se priprema shodno odredbi člana 24 Zakona o elektronskim komunikacijama. Plan rada se dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje do 30. septembra.

Rok: III kvartal

23. Finansijski plan Agencije za 2025. godinu

Finansijski plan Agencije se priprema shodno odredbi člana 24 Zakona o elektronskim komunikacijama i člana 12 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Finansijski plan se dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje do 30. septembra.

Rok: III kvartal

24. Analiza regulisanih elektronskih komunikacionih usluga sa preduzetim mjerama

Nakon verifikacije rezultata troškovnih modela Agencija rješenjima propisuje obavezu operatorima sa značajnom tržišnom snagom da usklade cijene relevantnih usluga, koje su bile predmet analiza relevantnih tržišta, sa jediničnim troškovima sadržanim u troškovnim modelima operatora. Analiza daje pregled cijena svih regulisanih usluga na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, aktivnosti Agencije na regulaciji kao i predloge mjera za dalju regulaciju.

Rok: IV kvartal

25. Informacija o stepenu razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije

Informacija o stepenu razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije daje pregled stanja i stepena razvoja digitalne zemaljske radio-difuzije na teritoriji Crne Gore.

Rok: IV kvartal

B. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na polugodišnjem nivou

1. Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu

Izvještaj o uslugama baziranim na Internet Protokolu se priprema na osnovu podatka iz izvještaja koje dostavljaju operatori, podataka dobijenih na osnovu istraživanja sprovedenih od strane Agencije i podataka Zavoda za statistiku i sadrži pregled operatora koji pružaju usluge bazirane na Internet protokolu, pokrivenost, broj korisnika, brzine pristupa Internetu i dr.

Rok : I kvartal, III kvartal

2. Informacija o stepenu pokrivenosti teritorije Crne Gore signalom mobilnih mreža

Korišćenjem specijalizovanih softvera za predikciju nivoa signala na mjestu prijema kojima raspolaže, Agencija će, na osnovu informacija o implementiranoj infrastrukturi javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, sprovesti procjenu stepena pokrivenosti signalom mobilnih mreža stanovništva i teritorije Crne Gore za pojedinačne tehnologije (GSM/UMTS/LTE/NR) i kategorije usluga, sa presjekom na kraju prethodne godine, odnosno

na kraju juna tekuće godine, a odgovarajući rezultati za mreže sva tri mobilna operatora će biti predmet ove informacije.

Rok: I kvartal i III kvartal

3. Informacija o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture

Izveštaj o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture sadrži pregled stepena zajedničkog korišćenja telekomunikacione kanalizacije, antenskih i drugih stubova i objekata operatora u skladu sa članom 37 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Rok: I kvartal, III kvartal

4. Informacija o distribuciji TV i radio programa u Crnoj Gori i poređenje sa zemljama u okruženju

Informacija o distribuciji TV i radio programa u Crnoj Gori i poređenje sa zemljama u okruženju sadrži pregled operatora koji pružaju ovu vrstu usluga u Crnoj Gori, tehnologije koje koriste, korisničke pakete i cijene i njihovo poređenje sa zemljama u okruženju.

Rok: I kvartal, III kvartal

5. Informacija o izdatim mišljenjima o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Ova informacija sadrži pregled dostavljenih zahtjeva i izdatih mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa Zakonom o elektronskim komunikacijama

Rok: I kvartal, III kvartal

6. Izveštaj o aktivnostima Agencije na sprovođenju mjera za prevenciju i suzbijanje terorizma, spriječavanje pranja novca i finansiranje terorizma

U skladu sa obavezama koje proizilaze iz Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma Agencija ovaj izvještaj dostavlja Vijeću za nacionalnu bezbjednost, odnosno, u okviru njega, Operativnom timu Biroa za operativnu koordinaciju.

Rok: I kvartal, III kvartal

7. Komparativna analiza statističkih, finansijskih i drugih podataka regulatora i operatora iz okruženja

Komparativna analiza obuhvata pregled statističkih, finansijskih i drugih podataka regulatora i operatora iz okruženja koji se baziraju na finansijskim izvještajima kao i godišnjim izvještajima o radu koji se objavljuju na zvaničnim sajtovima regulatora.

Rok: I kvartal, III kvartal

8. Informacija o usluzi zakupa optičkih vlakana u Crnoj Gori

Ova informacija sadrži podatke o pružanju usluge zakupa optičkih vlakana (operatori koji pružaju ovu uslugu, operatori koji koriste ovu uslugu, podatke o dužini zakupljenih optičkih vlakana, cijenama, trasama itd.).

Rok: I kvartal, III kvartal

9. Izvještaj o realizaciji izgradnje objekata Agencije

Izvještaj sadrži pregled realizacije investicija tokom 2023. godine, shodno Planu rada, Planu javnih nabavki i Finansijskom planu Agencije za 2023. godinu, kao i pregled aktivnosti koje je Agencija preduzela na pribavljanju neophodnih dozvola i upis objekata u Katastar nepokretnosti.

Rok: I kvartal, III kvartal

C. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na kvartalnom nivou

1. Informacija o sprovođenju analize relevantnih tržišta

Shodno članu 11 tačka 18 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija vrši nadzor tržišta, utvrđuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima preventivne mjere za sprječavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora a u skladu sa poglavljem VI Zakona o elektronskim komunikacijama – Zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija. Informacija sadrži pregled aktivnosti na analizama relevantnih tržišta, pregled nametnutih regulatornih mjera i rezultate implementacije tih mjera.

2. Izvještaj o izdatim odobrenjima za korišćenje numeracije i/ili adresa

Izvještaj sadrži pregled odobrenja za korišćenje numeracije i/ili adresa koja se izdaju shodno proceduri propisanoj članom 132 Zakona o elektronskim komunikacijama.

3. Izvještaj o sprovođenju nadzora nad radom operatora elektronskih komunikacija

Izvještaj daje podatke o sprovođenju nadzora nad radom operatora elektronskih komunikacija koji su registrovani kod Agencije, shodno članu 185 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama.

4. Informacija o izdavanju saglasnosti na tipske pretplatničke ugovore i opšte uslove

Informacija daje podatke o izdatim saglasnostima na tipske pretplatničke ugovore i opšte uslove shodno članu 149 i 151 Zakona o elektronskim komunikacijama.

5. **Informacija o kvalitetu elektronskih komunikacionih usluga**
Informacija daje pregled i analizu kvaliteta pruženih usluga, shodno Pravilniku o kvalitetu javnih elektronskih komunikacionih usluga ("Sl. list CG", br. 02/18).
6. **Izvještaj o realizaciji Operativnog plana Agencije za 2024. godinu**
Izvještaj daje planiranih aktivnosti i zacrtanih ciljeva Agencije i stepen njihove realizacije.

D. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju na mjesečnom nivou

1. **Informacija o stanju tržišta fiksnih, mobilnih i Internet usluga**, koja se priprema prema utvrđenoj metodologiji o prikupljanju i obradi određenih parametara iz tekućeg poslovanja operatora fiksne i mobilne telefonije i Internet servis provajdera.
2. **Izvještaj o izdatim odobrenjima za korišćenje radio-frekvencija**
Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu koristiti na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. U ovom izvještaju se daje detaljan pregled izdatih odobrenja i u vezi sa tim pratećih rješenja na mjesečnom nivou.
3. **Informacija o vođenim upravnim postupcima i rješavanju sporova između operatora elektronskih komunikacija**, shodno članu 11 tačka 15 Zakona o elektronskim komunikacijama.
4. **Informacija o vođenim sporovima između operatora elektronskih komunikacija i mrežnih operatora**
5. **Informacija o zaštiti korisnika**, koja se priprema shodno članu 11 tačka 14 Zakona o elektronskim komunikacijama.
6. **Informacija o izdavanju saglasnosti na tipske pretplatničke ugovore i opšte uslove**, shodno članu 149 i 153 Zakona o elektronskim komunikacijama.
7. **Izvještaj o prihodima i rashodima Agencije shodno Finansijskom planu Agencije za 2024. godinu**
8. **Izvještaj o realizaciji Plana javnih nabavki**
9. **Mjesečni izvještaj o aktivnostima na analizi relevantnih tržišta**
10. **Mjesečni izvještaj o aktivnostima na projektima implementacije troškovnog i odvojenog računovodstva**

11. Izvještaj o implementaciji univerzalnog servisa u elektronskim komunikacijama
12. Izvještaj o pružanju usluge prenosivosti brojeva
13. Izvještaj o prikupljanju podataka od operatora, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i programu izvještavanja koji je pripremila Agencija
14. Informacija o implementaciji Zakona o poštanskim uslugama

E. Planovi, izvještaji i informacije koje se pripremaju po potrebi

1. **Informacija o slobodnim radio-frekvencijama koje bi mogle biti predmet javnog nadmetanja**

Informacija se radi po potrebi, u slučaju iskazanog interesovanja za korišćenje radio-frekvencija, za koje se saglasno Zakonu odobrenje za korišćenje izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja. Treba imati u vidu da javni tender za radio-frekvencije, koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, za sisteme zemaljske radio-difuzije, shodno Zakonu o elektronskim medijima, sprovodi Agencija za elektronske medije, na osnovu podataka o slobodnim radio-frekvencijama koje obezbeđuje ova Agencija.

2. **Informacija o promjeni cijena usluga operatora elektronskih komunikacija**

Informacija daje pregled podataka o izmjenama cijena usluga operatora elektronskih komunikacija (pretplate, pozivi i dr.) koje nijesu kroz regulatorne mjere nametnute operatorima elektronskih komunikacija.

3. **Informacija o cijenama usluge širokopojasnog pristupa internetu**

Informacija se priprema za potrebe realizacije aktivnosti iz Akcionog plana za realizaciju Strategije digitalne transformacije i daje uporedni pregled podataka cijenama usluge širokopojasnog pristupa internetu sa predlogom mjera za njihovo sniženje.

F. Planovi, iskazi i izvještaji koji se pripremaju u skladu sa drugim zakonima

Agencija će u toku 2024. godine u skladu sa obavezama iz drugih zakona pripremiti slijedeća akta:

1. Plan javnih nabavki za 2024. godinu

Plan javnih nabavki se donosi shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 31. januara tekuće godine i u propisanoj papirnoj i elektronskoj formi dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki, radi objavljivanja na ESJN (elektronski sistem javnih nabavki).

Rok: I kvartal (januar)

2. Plan jednostavnih nabavki za 2024. godinu

Shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama nije predviđena obaveza izrade ovog Plana, ali će Agencija donijeti ovaj Plan u cilju efikasnijeg praćenja i sprovođenja jednostavnih nabavki.

Rok: I kvartal (januar)

3. Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za 2023. godinu

Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama se priprema shodno članu 182 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj formi.

Rok: I kvartal (do 28.02.2024.)

4. Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za 2023. godinu

Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke se priprema shodno članu 182 Zakona o javnim nabavkama najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u pisanoj i elektronskoj formi.

Rok: I kvartal (28.02.2024.)

5. Polugodišnji izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama

Agencija je dužna da, shodno odredbi člana 27 Zakona o javnim nabavkama, sačinjava polugodišnje izvještaje o sprovedenim javnim nabavkama za periode od 01. januara do 30. juna i od 01. jula do 31. decembra tekuće godine i iste dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove javnih nabavki.

Rok: I kvartal, III kvartal

6. Finansijski iskazi Agencije za 2023. godinu

Agencija vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji, međunarodnim računovodstvenim standardima, Pravilnikom o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu, Pravilnikom o sadržini i formi finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica, na osnovu kojih dostavlja finansijske iskaze Ministarstvu finansija.

Rok: I kvartal (dostaviti Ministarstvu finansija do 31.03 i uz Finansijski izvještaj do 30.04.)

7. Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanju i kontrolama za 2023. godinu

Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanju i kontrolama se priprema u skladu sa članom 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i dostavlja nadležnom tijelu Skupštine Crne Gore uz godišnji izvještaj o radu

Rok: I kvartal (dostaviti Skupštini Crne Gore uz Izvještaj o radu Agencije za 2023. godinu)

8. Plan za održavanje kontinuiteta poslovanja i osiguranje ostvarenja ciljeva za 2025. godinu

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija je donijela Plan za održavanje kontinuiteta poslovanja i osiguranje ostvarenja ciljeva za 2024. godinu. Planom je bude postupanje u slučaju nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih za ključne funkcije, kao i problema u radu ključnih tehnoloških sistema, vanrednih situacija i dr. u cilju održanja kontinuiteta poslovanja i osiguranja ostvarenje ciljeva Agencije. Plan će se ažurirati u slučaju promjena poslovnih ciljeva, promjena na ključnim radnim mjestima, tehnološkim sistemima, zakonskoj regulativi i sl,

Rok: IV kvartal

9. Registar rizika i akcioni plan za obezbjeđenje odgovarajućeg upravljanja rizicima

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija je pripremila Registar rizika i akcioni plan za obezbjeđenje odgovarajućeg upravljanja rizicima. Polazeći od utvrđenih ciljeva poslovanja definisani su mogući rizici koji utiču na ostvarenje ciljeva i sprovedeno je njihovo ocjenjivanje u odnosu na vjerovatnoću nastanka i značaj posljedice. Registar rizika je potrebno ažurirati najmanje jednom godišnje. Kao rezultat procesa procjene rizika uspostavlja se proces upravljanja rizicima, u okviru kojeg je definisan akcioni plan sa odgovarajućim mjerama za upravljanje rizicima, odnosno njihovo eliminisanje ili smanjenje na prihvatljiv nivo.

Rok: IV kvartal

10. Analiza efikasnosti unutrašnjih kontrola

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija će pripremiti Analizu efikasnosti unutrašnjih kontrola. Nakon sastavljanja registra rizika i sprovođenja mjera za upravljanje rizicima, potrebno je izvršiti analizu da li su uspostavljene kontrole na zadovoljavajućem nivou i da li odgovaraju potrebama Agencije i razmotriće se potreba za uvođenjem dodatnih ili poboljšanjima postojećih kontrolnih aktivnosti.

Rok: IV kvartal

11. Analiza sistema razmjene informacija, interne i eksterne komunikacije u Agenciji

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu istog Agencija će pripremiti Analizu sistema razmjene informacija, interne i eksterne komunikacije u Agenciji sa predlogom mjera za njeno unapređenje

Rok: IV kvartal

12. Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2025. godinu

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega Agencija će donijeti Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. godinu. Menadžer za upravljanje i unutrašnje kontrole će, na osnovu rezultata Analize efikasnosti unutrašnjih kontrola, praćenja i samoprocjene efikasnosti sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola, preporuka i mišljenja unutrašnjih i eksternih revizija, pripremi Plan za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. godinu.

Rok: IV kvartal

13. Ažuriranje Knjige procedura poslovnih procesa

Kao rezultat popisa i opisa poslovnih procesa sastavljena je Knjiga procedura poslovnih procesa Agencije. Na taj način dobijen se cjeloviti opis poslovnih procesa s ciljevima Agencije i njenog djelovanja, i utvrđena međusobna povezanost između procesa i prilike za moguća poboljšanja poslovanja. U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega i najboljom poslovnom praksom Agencija će redovno ažurirati i unapređivati Knjigu procedura poslovnih procesa.

Rok: I-IV kvartal

14. Plan obuka zaposlenih u Agenciji za 2025. godinu

U skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, podzakonskim aktima donijetim na osnovu njega, potrebom praćenja tehnoloških promjena i poslovnim potrebama Agencija će donijeti Plana obuka zaposlenih u Agenciji za 2024. godinu. Na osnovu evidenciju profesionalnog razvoja (završenih obuka) zaposlenih, analize poslovnih vještina zaposlenih, kadrovskih potreba Agencije i strateškog plana obuka zaposlenih pripremiće se planov obuka za 2024. godinu. Plan bi pored obuka iz specijalističkih regulatornih oblasti trebalo da predvidi i obuke iz oblasti informacionih tehnologija, vještina

upravljanja, unutrašnjih kontrola, računovodstva, javnih nabavki, planiranja i izvršenja budžeta, zaštite na radu i usavršavanja stranih jezika.

Rok: IV kvartal

15. Godišnji izvještaj o postupanju u upravnim stvarima shodno članu 159 Zakona o upravnom postupku.

Javnopravni organi godišnji izvještaj o postupanju u upravnim stvarima dostavljaju organu državne uprave, odnosno organu lokalne samouprave, nadležnom za određenu upravnu oblast, najkasnije do kraja januara tekuće godine, za prethodnu godinu.

Rok: I kvartal (januar)

16. Plan integriteta

Na osnovu člana 71 Zakona o sprečavanju korupcije Agencija je dužna da donese Plan integriteta. Plan integriteta se zasniva na identifikaciji mogućih rizičnih oblasti i rizičnih radnih mjesta kao i utvrđivanju vrste rizika koji mogu narušiti integritet Agencije, kako bi se pregledom i analizom mjera koje već postoje kao i predlaganjem novih mjera koje bi te rizike trebalo da umanje ili otklone, stvorili uslovi da se rizici na vrijeme prepoznaju i eliminišu adekvatnim aktivnostima, odnosno da se njihov efekat, ukoliko se ipak pojave, otkloni na način da ne proizvode štetu po ugled i poslovanje Agencije.

Rok: III kvartal

17. Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta

Izvještaj o realizaciji Plana integriteta daje pregled sprovođenja predloženih mjera i njihovog učinka. priprema ga odgovorna osoba, menadžer integriteta, putem podnošenja izvještaja o ostvarivanju plana integriteta izvršnom direktoru Agencije. Na osnovu člana 77 Zakona o sprečavanju korupcije Agencija je dužna da do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu dostavi Agenciji za sprečavanje korupcije izvještaj o sprovođenju plana integriteta.

Rok: I kvartal (dostaviti Agenciji za sprečavanje korupcije do 15. aprila)

18. Izvod iz evidencije poklona

Na osnovu člana 19 Zakona o sprečavanju korupcije Agencija je dužna da izvod iz evidencije poklona koju vodi dostavi Agenciji za sprečavanje korupcije do kraja marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Rok: I kvartal

19. Vodič za pristup informacijama u posjedu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Na osnovu člana 11 Zakona o slobodnom pristupu informacija Agencija je dužna da sačini, objavi na svojoj internet stranici i redovno ažurira vodič za pristup informacijama u svom

posjedu. Agencija je dužna da vodič za pristup informacijama ažurira najmanje jednom godišnje, odnosno u roku od 30 dana od dana promjene vrsta informacija u njegovom posjedu i podataka od značaja za pristup informacijama.

Rok: I kvartal

20. Ažuriranje Akta o procjeni rizika za radna mjesta u Agenciji

Na osnovu člana 17 Zakona o zaštiti u zdravlju na radu Agencija je 2023. godine donijela akt o procjeni rizika za radna mjesta u Agenciji. Ukoliko se ukaže potreba za izmjenom ili dopunom postojećeg akta, Agencija će u 2024. godini vršiti ažuriranje akta.

Rok: I - IV kvartal

2.4. SARADNJA SA INSTITUCIJAMA U CRNOJ GORI I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA

A. Saradnja sa državnim organima i institucijama u Crnoj Gori

Shodno članu 35 Zakona o elektronskim komunikacijama, Agencija, u oblasti elektronskih komunikacija, naročito saraduje sa:

- resornim ministarstvom, u sprovođenju Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama i realizaciji strategija;
- organom državne uprave nadležnim za inspekcijske poslove;
- organom nadležnim za zaštitu konkurencije u slučajevima sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije na tržištu;
- organom državne uprave nadležnim za zaštitu potrošača;
- organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine;
- regulatornim organom nadležnim za oblast audio vizuelnih medijskih usluga;
- organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka;
- organima državne uprave nadležnim za prevenciju, odnosno zaštitu od ugrožavanja bezbjednosti informacionih sistema.

U cilju izvršavanja dodijeljenih nadležnosti ukazala se potreba i Agencija saraduje i sa:

- organom državne uprave nadležnim za standardizaciju;

- organom državne uprave nadležnim za bezbjednost i sigurnost plovidbe i upravljanja lukama;
- regulatornim organom nadležnim za civilno vazduhoplovstvo;
- organom državne uprave nadležnim za vanredne situacije;
- organom državne uprave nadležnim za hidrometeorologiju i seizmologiju;
- regulatornim organom nadležnim za oblast energetike.

Saradnja sa nadležnim državnim organima i institucijama, će se sprovoditi u skladu sa zakonom i u mjeri potrebnoj za implementaciju i primjenu Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina, Zakona o elektronskim medijima, Zakona o digitalnoj radio-difuziji, Zakona o poštanskim uslugama, Zakona o inspekcijском nadzoru, Zakona o zaštiti ličnih podataka, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o zaštiti životne sredine, Zakona o zaštiti konkurencije na tržištu, Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata i Zakona o informacionoj bezbjednosti, Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture, Zakona o spriječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugih za Agenciju relevantnih zakona.

Agencija će sarađivati sa državnim organom nadležnim za evropske poslove oko procesa pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji kroz učešće njenih predstavnika u pododboru za inovacije, ljudske resurse, informaciono društvo i socijalnu politiku, kao i kroz članstvo u radnim grupama za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, pregovaračko poglavlje 10 - Informatičko društvo i mediji i pregovaračko poglavlje 28 - Zaštita potrošača i zdravlja.

Kada je u pitanju racionalno korišćenje radio-frekvencija, primjena Plana namjene radio-frekvencijskog spektra i izrada planova raspodjele radio-frekvencija, osim sa nadležnim Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, nastaviće se saradnja sa državnim organima i institucijama nadležnim za bezbjednost civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja, državnim organima nadležnim za unutrašnje poslove, nacionalnu bezbjednost i odbranu i regulatornim organom nadležnim za oblast audio-vizuelnih medijskih usluga.

U cilju racionalnog angažovanja materijalnih dobara i potrošnje sredstava, nastaviće se saradnja i sa drugim državnim institucijama sa kojima Agencija ima potpisane sporazume o saradnji i to sa: Inženjerskom komorom Crne Gore, Upravom za katastar i državnu imovinu (sporazum je potpisan sa Upravom za nekretnine), Zavodom za statistiku, Zavodom za standardizaciju, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan

pristup informacijama, Agencijom za civilno vazduhoplovstvo, Agencijom za pomorsku sigurnost i upravljanje lukama i Agencijom za zaštitu životne sredine.

U cilju sprečavanja oštećenja elektronske komunikacione infrastrukture, povećanja zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione i druge infrastrukture, boljeg planiranja i izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture, efikasnijeg pribavljanja dozvola za izgradnju elektronskih komunikacionih mreža i njihovih elementa Agencija će sarađivati sa Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Inženjerskom komorom Crne Gore i lokalnim samoupravama, odnosno njihovim nadležnim organima.

Agencija će u 2024. godini nastaviti saradnju sa akademskom zajednicom u Crnoj Gori, a posebno sa Univerzitetom Crne Gore u cilju unapređenja MIXP-a, uspostavljanja IPv6 laboratorije, migracije na IPv6 u Crnoj Gori, implementacijom pete generacije mobilnih mreža, uticaja elektromagnetnog zračenja na prirodnu sredinu i dr.

B. Saradnja sa međunarodnim institucijama

U okviru međunarodnih aktivnosti, Agencija planira učešće u radu najznačajnijih institucija iz oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti i to:

- Međunarodnom unijom za telekomunikacije (ITU),
- Svjetskim poštanskim savezom (UPU),
- Konferencijom evropskih administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT),
- Tijelom evropskih regulatora za elektronske komunikacije (BEREC),
- Evropskom Regulatornom Grupom za poštanske usluge (ERGP),
- Evropskim komitetom za poštansku regulaciju (CERP),
- ETSI (European Telecommunications Standard Institute),
- Tijelom Evropske komisije za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom (RSPG),
- Evropskom mediteranskom regulatornom grupom (EMERG).

Saradnja će se ogledati kroz aktivno učešće predstavnika Agencije u radnim tijelima, grupama i projektnim timovima formiranim po pojedinim oblastima regulacije poput:

- stručnih grupa CEPT-a, koji razmatraju pitanja vezana za radiokomunikacije i korišćenje radio-frekvencija na nivou zemalja EU, i u čijem se radu donose ključne smjernice za dalji razvoj, primjenu i implemetaciju novih tehnologija putem harmonizovanog korišćenja radio-frekvencijskog spektra u Evropi,

- ECC i RSPG sastanke – plenarne sjednice,
- Radne grupe za numeraciju i mreže (WG NaN) ECC-a koja se bavi komunikacijama za hitne slučajeve, migracijama na mreže sljedeće generacije kao i međunarodnom saradnjom vezano za numeraciju i mreže,
- studijskih grupa, stručnih skupova i on-line seminara, u organizaciji ITU,
- učešće u radu BEREC-a na plenarnim sjednicama, sjednicama upravljačkog komiteta, sastancima kontakt mreže i ekspertskim radnim grupama,
- učešće u radu CERP-a, na plenarnim sjednicama i radnim grupama,
- učešće u radu ERGP-a, na plenarnim zasjedanjima i radnim grupama,
- učešće u radu ETSI,
- učešće u radu EMERG-a, na plenarnim sjednicama i radnim grupama.

Biće nastavljena saradnja sa nadležnim regulatornim tijelima po pitanju upravljanja, kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra i koordinacije radio-frekvencija, korišćenja numeracije i adresa, mapiranja elektronske komunikacione infrastrukture, analiza tržišta, regulacije cijena, implementacije troškovnih modela, sigurnosti elektronskih komunikacionih mreža, zaštite korisnika, ali i razmjene iskustava po ostalim oblastima regulacije sektora elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

U cilju razmjene praktičnih iskustava Agencija će organizovati studijske posjete kod administracija koje su napravile veliki napredak u pojedinim oblastima, koje su od interesa za rad Agencije. Stečena iskustva će biti od značaja za planiranje i sprovođenje daljih aktivnosti Agencije.

Agencija će organizovati i studijske posjete Agenciji u slučajevima kada druge regulatorne agencije izraze želju da se upoznaju sa načinom rada i implementiranim rješenjima i sistemima Agencije.

Agencija već duži niz godina saraduje sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) i učestvuje u radu radnih grupa koje su formirane u okviru RCCa. RCC je sveobuhvatan okvir saradnje koji je u regionalnom vlasništvu i kojim se upravlja u okviru regiona. Ovaj okvir uključuje učesnike RCC-a iz Jugoistočne Evrope (SEE), članove međunarodne zajednice i donatore o temama koje su važne i od interesa za SEE, u cilju promovisanja i unapređenja evropskih i evroatlantskih integracija regiona. U okviru opštih političkih smjernica koje je postavio Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECF), RCC radi na razvoju i održavanju političke klime dijaloga, pomirenja, tolerancije i otvorenosti prema saradnji, u cilju omogućavanja implementacije regionalnih programa koji su usmjereni na ekonomski i društveni razvoj u korist ljudi u regionu. RCC blisko saraduje sa svim vladama u regionu i relevantnim mehanizmima regionalne saradnje. Saradnja RCC i Agencije se do sada, u najvećoj mjeri, odnosila na pitanja koja su povezana sa implementacijom smanjenja cijena usluga roaminga u ekonomijama Zapadnog Balkana. Pri tome,

se može reći da je Agencija, kao i regulatori u ostalim ekonomijama, bila zadužena za implementaciju potpisanog Sporazuma, kao i u dijelu preciziranja tehničkih i komercijalnih uslova u samom Sporazumu.

Kao posljednja u nizu inicijativa RCCa je i formiranje Savjetodavno-koordinacione grupe, u okviru Regulatornog dijaloga EU-Zapadni Balkan. Dok će opseg praćenja Regulatornog dijaloga EU-Zapadni Balkan biti reforme politika koje pokriva cijelo Poglavlje 10, Savjetodavno – koordinaciona grupa će pratiti implementaciju reformi koje su predviđene Mapom puta. Članovi ove grupe biće predstavnici ekonomija Zapadnog Balkana (ministarstva, regulatori), mobilni operatori iz ZB i EU, predstavnici EC, BEREC i RCC. Cilj ove grupe je da postoji strukturirani i stalni dijalog svih zainteresovanih strana.

S obzirom da je nadležno ministarstvo od 2020. potpisalo niz sporazuma i memoranduma o razumijevanju (Razvoj širokopojasnog pristupa, implementacija 5G itd.), RCC je pored radne grupe za politiku roaminga, formirao i radnu grupu za širokopojasni pristup i radnu grupu za 5G. U navedenim radnim grupama Agencija ima svoje predstavnike.

Takođe, predstavnici Agencije će učestvovati i na kongresima i seminarima od značaja za regulaciju sektora elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti kao i na skupovima u zemlji i okruženju (Telfor-Beograd, Postel-Beograd, Okrugli sto regulatora poštanskih usluga - Sarajevo, Regulatorna konferencija-Ohrid, Bihtel-Sarajevo, RIPE NCC SEE i dr.).

Po pitanju međunarodne saradnje u oblasti poštanske djelatnosti u toku 2023. godine planira se:

- učešće predstavnika Agencije na plenarnim sastancima i sastancima radnih grupa Evropske regulatorne grupe za poštanske usluge (ERGP);
- učešće predstavnika Agencije u radu Evropskog Komiteta za poštansku regulaciju (CERP) i uključivanje u rad radnih grupa (radna grupa za pitanje regulative, radna grupa za ekonomska pitanja i radna grupa za super viziju i istraživanje tržišta);
- učešće na Plenarnim Sastancima CERP-a;
- saradnja sa regulatornim tijelima drugih zemalja;
- učešće na međunarodnim skupovima i konferencijama u zemlji i inostranstvu.

C. Organizacija međunarodnih skupova i radionica

1. Organizacija Međunarodne konferencije "Regulatorna djelatnost u sektoru elektronskih komunikacija"

Agencija će i 2024. godine, nastaviti sa organizacijom tradicionalne međunarodne konferencije regulatora pod nazivom „Regulatorna djelatnost u sektoru elektronskih komunikacija“, na kojoj

učešće prevashodno uzimaju predstavnici regulatornih tijela zemalja iz regiona Centralne i Jugoistočne Evrope, predstavnici međunarodnih institucija čija djelatnost je isključivo vezana za oblast elektronskih komunikacija, kao i predstavnici nadležnih ministarstava i operatora.

U fokusu do sada organizovanih dvadeset konferencija bile su sljedeće teme: „Iskustva u regulatornoj djelatnosti u sektoru telekomunikacija“, „Metode realizacije univerzalnog servisa“, „Regulatorna djelatnost u tarifiranju telekomunikacionih servisa“, „Ključni regulatorni izazovi za liberalizaciju tržišta telekomunikacija u Jugoistočnoj Evropi“, „Neophodni elementi za uvođenje konkurencije u telekomunikacijama“, „Regulacija i liberalizovano tržište“, „Dostignuti stepen regulacije i analize tržišta elektronskih komunikacija“, „Analize relevantnih tržišta kao uslov za nametanje regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim tržištima“, „Aktuelna pitanja u regulaciji sektora elektronskih komunikacija“, „Implementacija regulatornog okvira Evropske Unije iz 2009. godine u nacionalnom zakonodavstvu u oblasti elektronskih komunikacija“, „Zaštita interesa korisnika usluga elektronskih komunikacija“, „U susret sveprisutnom mobilnom širokopojasnom pristupu u Evropi“, „Proširenje dostupnosti širokopojasnog pristupa i njegovo usvajanje“, „Regulacija tržišta elektronskih komunikacija“, „Sljedeća generacija regulacije“, „Razvoj regulatornog okvira za digitalnu budućnost“, „Buduća regulacija za sveobuhvatnu povezanost“, „Univerzalna povezanost za postpandemijsku digitalnu Evropu“, „Trenutni i budući regulatorni izazovi, usaglašavanje sa evropskim regulatornim okvirom“ i „Univerzalna povezanost u Evropi: Postojeće stanje i buduće perspektive“.

2. Organizacija radionica za predstavnike opština

Agencija je u 2023. godini organizovala više radionica na temu upoznavanje lokalnih uprava i komunalnih preduzeća sa Zakonom o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina (“Sl. list CG”, br. 01/22), obavezama po Zakonu o elektronskim komunikacijama, Geoportalom Agencije i obavezama u vezi sa elektronskom komunikacionom infrastrukturom prema Zakonu o planiranju prostora i zgradnji objekata (“Sl. list CG”, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20). Sa organizacijom radionica će se nastaviti i u 2024. godini.

2.5. MATERIJALNO-TEHNIČKO I KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE

Agencija će i u 2024. godini nastaviti sa daljim razvojem materijalno-tehničkih kapaciteta, kroz njihovo adekvatno održavanje i tehnološka unapređenja, i kadrovskih kapaciteta kroz dalje stručno osposobljavanje zaposlenih u Agenciji i zapošljavanjem novih, a sve u cilju kvalitetnog sprovođenja nadležnosti Agencije utvrđenih zakonima.

A. Razvoj i održavanje materijalno-tehničkih kapaciteta

Nastaviće se sa održavanjem i po potrebi unapređenjem Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra Crne Gore, shodno Zakonu i strateškom dokumentu „Elaboratu o razvoju Sistema za kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra“.

U cilju održavanja performansi Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra na zahtjevanom nivou Agencija će angažovati specijalizovana pravna lica za:

- Usluge kalibracija, popravki i redovnog održavanje kontrolno-mjerne opreme i softvera Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge telekomunikacionog povezivanja objekata u Sistemu za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge profesionalnog obezbjeđenja objekta Agencije;
- Usluge nadzora alarmnih uređaja u objektima Sistema za kontrolu i monitoring RF spektra;
- Usluge održavanja agregata na objektima Glavnog i Regionalnog kontrolno-mjernog centra.

Shodno Projektu investicionog održavanja objekata Agencije, koji je za potrebe Agencije izradio Institut za građevinarstvo d.o.o. Podgorica, nastaviće se sa aktivnostima redovnog održavanja objekata u vlasništvu Agencije.

Shodno planovima zaštite objekata Agencije, na koje je saglasnost dalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, u cilju poboljšanja bezbjednosti objekata, sredstava i zaposlenih Agencije, preduzeće se aktivnosti za implementaciju mjera navedenih u planovima zaštite.

Agencija planira održavanje i unapređenje informacionog sistema Agencije u skladu sa Planom razvoja informacionog sistema Agencije i poboljšanja informacione sigurnosti, kojim će biti omogućeno: sprovođenje poslovnih procesa u Agenciji, vođenje i korišćenje registara i baza Agencije, elektronsko upravljanje dokumentima, praćenje javnih nabavki, sačinjavanje

odgovarajućih izvještaja, aplikacija za pomoć korisnicima, komunikacije unutar Agencije i sa okruženjem. U tom cilju Agencija će:

- izvršiti zamjenu hardverske platforme u sjedištu Agencije tehnološki savremenijom, na kojoj će se bazirati buduća integracija i unapređenje Informacionog sistema;
- implementirati DRS lokaciju Agencije u GKMC-u, što će pružiti punu redundantnost Informacionog sistema Agencije;
- tehnološki unaprijediti dio registara, baza, sistema i aplikacija;
- sprovesti projekat integracije informacionog sistema Agencije u skladu sa Planom integracije informacionog sistema;
- usvojiti odgovarajuće politike iz oblasti informacione sigurnosti i prateće pravilnike, procedure i uputstva;
- angažovati specijalizovana pravna lica za održavanje: baze podataka elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, sistema za prikupljanje podataka od operatora, alata za pomoć korisnicima „Kalkulatora cijena“, Centralne baze prenesenih brojeva i dr.

B. Stručno usavršavanje zaposlenih

Planira se nastavak saradnje sa naučno obrazovnim institucijama u Crnoj Gori i institucijama u inostranstvu u cilju daljeg specijalističkog osposobljavanja i usavršavanja kadrova iz oblasti koje su od interesa za Agenciju (specijalističke studije, kursevi, stručni seminari i dr.), posebno u vezi sa regulacijom i primjenom novih rješenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti. Stručno usavršavanje zaposlenih planirano je kroz:

- Pohađanje obuka o regulatornom okviru za elektronske komunikacione mreže i usluge u organizaciji Evropske komisije i BERECA;
- Učešće u studijskih posjetama;
- Učešće na edukativnih seminarima i radionicama;
- Pohađanje kurseva potrebnih za sistem administriranja informacionog sistema Agencije i održavanje informacionog sistema na nivou baze i aplikacija nad bazom;
- Pohađanje kurseva za implementaciju ISO standarda (ISO standardi iz grupe 9000, 27000, 22301 i dr);
- Pohađanje kurseva iz različitih segmenata regulacije i upravljanja ograničenim resursima;
- Pohađanje kurseva u vezi sa obavljanjem poslova kontrole i monitoringa RF spektra, te korišćenja kontrolno-mjerne opreme, uređaja i softvera;
- Pohađanje kurseva iz oblasti unapređenja poslovnih vještina;
- Pohađanje kurseva iz oblasti informacionih tehnologija i informacione bezbjednosti;
- Pohađanje obuka iz oblasti zaštite i zdravlja na radu;

- Pohađanje kurseva u cilju unaprijeđenja korišćenja engleskog jezika;
- Pohađanje kurseva i seminara u organizaciji Uprave za kadrove Crne Gore i drugih subjekata koji organizuju kurseve potrebne za poslovnu edukaciju zaposlenih Agencije;
- Kontinuirana edukacija iz oblasti računovodstva;
- Pohađanje obuka za izradu izvještaja i karata na osnovu podataka iz georeferencirane baze elektronske infrastrukture, kao i obuka za unošenje georeferenciranih podataka iz drugih izvora.

3. IZVRŠENJE PLANA RADA

U cilju efikasnijeg izvršenja Plana rada, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost će, shodno članu 16 Statuta Agencije, sačiniti Operativni plan za realizaciju Plana rada Agencije za 2024. godinu. Operativnim planom biće određeni izvršioci, rokovi izvršenja pojedinih poslova utvrđenih ovim Planom rada i odgovorni rukovodioci organizacionih jedinica.

Sredstva neophodna za realizaciju Plana rada Agencije za 2024. godinu planirana su Finansijskim planom Agencije za 2024. godinu.

Broj: 0902-6054/1

Podgorica, 27.09.2023 godine.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Branko Kovijanić

